

**Nederlandse Vereniging
Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg**

Aangesloten bij KNGF

NVFS Beroepsprofiel Sportfysiotherapeut

Over het vakgebied en rollen en competenties
van de sportfysiotherapeut

nvfs.nl

Schrijfgroep

I.J.R. (Igor) Tak PhD	Sportfysiotherapeut Fysiotherapie Utrecht Oost en post-doc onderzoeker Amsterdam Collaboration on Health and Safety in Sports / IOC Research Center for Prevention of Injury and Protection of Athlete Health
P.J. (Peter) Glashouwer MSc	Fysiotherapeut en docent opleiding fysiotherapie van het Instituut voor Bewegingsstudies van de HU

Juni 2023

Nederlandse Vereniging voor Sportfysiotherapie (NVFS), Amersfoort

Inhoudsopgave

Inleiding	4
MODULE 1	
1 De context van de fysiotherapie	6
1.1 Ontwikkelingen in de samenleving	6
1.2 Ontwikkelingen in de zorg	11
MODULE 2	
2 Het vakgebied fysiotherapie	19
2.1 Uitgangspunten van fysiotherapeutisch handelen	21
2.2 Elementen binnen fysiotherapeutisch handelen	26
2.3 Fasen van fysiotherapeutisch handelen	27
2.4 Een gezonde leefstijl en preventie	30
MODULE 3	
3 Rollen van de fysiotherapeut	33
MODULE 4	
4 De competenties van de fysiotherapeut	35
Verklarende woordenlijst	49
Referenties	50
Bijlagen	51

Inleiding

De ontwikkelingen in de samenleving, de zorg en het zorglandschap hebben hun invloed op de fysiotherapie. In 2018 heeft het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) de visie op fysiotherapie en het vak van fysiotherapeut in 2025 vastgesteld (KNGF, Vertrouwen in Beweging, 2018). Het doel van deze visie is richting te geven aan de fysiotherapie als geheel en de rol van de fysiotherapeut in het bijzonder. Naast de veranderende (zorg)vraag van burgers, staat ook de wetenschappelijke ontwikkeling op het gebied van gezondheid en bewegen niet stil. Veranderingen in het zorglandschap en vakinhoudelijke ontwikkelingen hebben invloed op de beroepsprofielen van zorgprofessionals, zo ook op die van de fysiotherapeut. Om ervoor te zorgen dat de fysiotherapeut zorgvragers in de toekomst zo goed mogelijk kan ondersteunen bij het bewegend functioneren, was een herziening van het Beroepsprofiel Fysiotherapeut uit 2014 noodzakelijk.

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut beschrijft het beroep en de vakbekwaamheid van de fysiotherapeut. Fysiotherapeuten werken in verschillende lijnen en instellingen: in de eerste lijn (zoals in de wijk en particuliere praktijk) en in de tweede en derde lijn (zoals in ziekenhuizen, verpleeghuizen en/of instellingen).

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut beschrijft belangrijke ontwikkelingen in de samenleving en zorg met invloed op de fysiotherapeutische context, het vakgebied van de fysiotherapie en de rollen van de fysiotherapeut. De fysiotherapeutische context en het vakgebied zoals beschreven in het Beroepsprofiel, gelden daarom voor de gehele fysiotherapie.

Na het afronden van de initiële opleiding is iedere fysiotherapeut in staat zelfstandig fysiotherapeutische zorg en ondersteuning te bieden binnen de daarvoor wettelijk gestelde kaders.¹

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut beschrijft de basiscompetenties waarover de fysiotherapeut na afstuderen beschikt. Hiermee kan hij of zij zich verder ontwikkelen als professional.

Het beroepsprofiel van verbijzonderd fysiotherapeuten, fysiotherapeuten met een aantekening en fysiotherapeuten werkzaam in een specifieke setting

In het vakgebied fysiotherapie werken fysiotherapeuten met aanvullende kennis, vaardigheden en een verder ontwikkelde professionele houding gericht op hun expertise en de patiënten waar zij mee te maken krijgen. Zij hebben zich bekwaamd in een expertisegebied binnen het vakgebied fysiotherapie. Dit zijn fysiotherapeuten met een verbijzondering, aantekening en/of fysiotherapeuten werkend in een specifieke setting.

¹ Het beroep van fysiotherapeut valt onder artikel 3 van de Wet op beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). 'Fysiotherapeut' is hiermee een beschermde titel. Zie [bijlage 4](#) voor meer informatie.

Fysiotherapeuten met een verbijzondering hebben een opleiding op masterniveau (EQF7, sinds 2015) afgerond in een specifiek expertisegebied. Fysiotherapeuten met een aantekening hebben een aanvullende opleiding op hbo-niveau afgerond (EQF 6). Zie [bijlage 1](#) voor meer informatie.

Verbijzonderd
fysiotherapeut

Fysiotherapeut
met aantekening

Fysiotherapeuten werkend in
een specifieke setting

Doel van het Beroepsprofiel

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut geeft richting aan de ontwikkeling en uitvoering van het vak. Ook biedt het duidelijkheid aan patiënten, fysiotherapeuten, andere (zorg)professionals, onderwijsinstellingen en bijvoorbeeld beleidsmakers en onderzoekers.

Accrediterende instanties gebruiken het Beroepsprofiel Fysiotherapeut als referentie bij het beoordelen van de voorwaarden en de feitelijke beroepsuitoefening. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Verder fungeert het Beroepsprofiel als basis voor het opleidingscompetentieprofiel van fysiotherapieopleidingen in Nederland. Het uitgangspunt is daarbij dat de bacheloropleiding toegang biedt tot het beroep van fysiotherapeut.

Leeswijzer

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut bestaat uit vier modules:

- MODULE 1** Beschrijving van de context waarin de fysiotherapeut werkt en zich begeeft;
- MODULE 2** Beschrijving van het vakgebied fysiotherapie;
- MODULE 3** Beschrijving van de rollen van de fysiotherapeut;
- MODULE 4** Beschrijving van de competenties waarover de fysiotherapeut direct na afstuderen beschikt.

Proces van herziening

Een Beroepsprofiel wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, herzien op basis van de laatste inzichten en verwachte ontwikkelingen. Het herzieningstraject van dit Beroepsprofiel vond plaats in de periode van januari 2022 tot en met mei 2023.

Meer informatie over het proces van herziening zijn weergegeven [bijlage 2](#).

1 De context van de fysiotherapie

De samenleving verandert, de zorg ontwikkelt zich in hoog tempo en tegelijkertijd neemt de druk op de zorg en zorgkosten toe. Deze ontwikkelingen in de samenleving (paragraaf 1.1) hebben invloed op de gezondheidszorg als geheel (paragraaf 1.2) én op de fysiotherapie. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen in de context van de fysiotherapie. Aan het einde van elke paragraaf is de impact van de beschreven ontwikkelingen op de fysiotherapie en de uitoefening van het beroep fysiotherapeut weergegeven.

1.1 Ontwikkelingen in de samenleving

De komende twintig jaar neemt de vergrijzing in Nederland verder toe. Het aantal jongeren daalt en zowel het aandeel oudere ouderen als de levensverwachting nemen toe ('dubbele vergrijzing'). De verwachting is dat de gemiddelde levensverwachting in 2040 is gestegen naar 86 jaar. Dit leidt tot een toename van het aantal kwetsbare ouderen dat zelfstandig thuis woont en van het aantal eenpersoonshuishoudens (VTV, 2018). Verder doen overheid en samenleving in toenemende mate een beroep op de zelfredzaamheid van burgers.

Veranderende zorgvragen

Burgers in de Nederlandse samenleving hebben steeds vaker een of meerdere chronische aandoeningen, zoals artrose, diabetes of dementie. De verwachting is dat in 2025 een op de twee Nederlanders een of meer chronische aandoeningen heeft. In 2040 heeft een op de drie Nederlanders twee of meer chronische aandoeningen en een op de vijf Nederlanders zelfs drie of meer. Ook is er een toename van aandoeningen met een relatief grote en/of stijgende ziektelast, zoals hart- en vaatziekten, artrose en kanker. De ervaren ziektelast lijkt niet toe te nemen (VTV, 2018). De toename van het aantal (chronische) aandoeningen wordt deels veroorzaakt door vergrijzing. Daarnaast spelen een ongezonde leefstijl, beperkte gezondheidsvaardigheden en een lage sociaaleconomische status een rol.

Een ongezonde leefstijl is een belangrijke risicofactor. Naar verwachting heeft 62% van de volwassen Nederlanders in 2040 overgewicht. Tegelijkertijd zal het aantal rokers waarschijnlijk afnemen, en wordt er een stijging verwacht van het (relatief lage) percentage Nederlanders dat voldoet aan de beweegnorm. De toekomstige trends in leefstijlfactoren als alcohol- en/of drugsgebruik, voeding en slaap zijn nog onduidelijk (VTV, 2018). Onder andere door een slechte leefstijl, inactiviteit en overgewicht ontstaan zorgvragen in de volle breedte van de samenleving. Zo ontwikkelen kinderen en volwassenen eerder klachten, ontstaan sneller blessures, vermindert de algehele fitheid en nemen chronische aandoeningen toe.

Er is in de samenleving veel diversiteit, zowel in gezondheid, sociaaleconomische status en gezondheidsvaardigheden, leefstijl als in opvattingen ten aanzien van zorg. Ook gezondheidsvaardigheden blijken een centrale determinant van ongelijkheid in gezondheid (WHO, 2007). Een op de drie Nederlanders heeft beperkte gezondheidsvaardigheden. Deze mensen hebben moeite om informatie over gezondheid te verkrijgen, begrijpen en/of toe te passen (Nivel, 2016).

De gemiddelde levensverwachting van mensen met een lage versus hoge sociaaleconomische status verschilt op dit moment ongeveer zeven jaar. Het verschil in levensverwachting uitgedrukt in het aantal jaren met een goede ervaren gezondheid, is zelfs achttien jaar (VTV, 2018). De genoemde ontwikkelingen in de samenleving zullen de komende jaren voor grote uitdagingen zorgen. Zo wordt onder meer een toename verwacht van meer gevarieerde zorgvragen voor de fysiotherapeut.

Hogere verwachtingen van de zorgvrager

Steeds meer mensen worden mondiger, willen optimaal geïnformeerd worden, meebeslissen over hun behandelmogelijkheden en hierin eigen keuzes maken. Aan kwaliteit van leven hechten zij steeds meer waarde. Ook stellen veel mensen hoge eisen aan de zorg; zij zoeken vaker zelf naar zorgmogelijkheden en behandelaars en hebben hoge verwachtingen van de zorg die zij ontvangen en de uitkomsten ervan. Anderzijds zijn er ook steeds meer mensen die in de veranderende samenleving onvoldoende vaardig zijn om, op basis van alle informatie en mogelijkheden, adequaat mee te beslissen over behandelmogelijkheden.

De wensen, behoeften en het gedrag van de zorgvrager worden – net als de zorgconsumptie – steeds meer beïnvloed door een aantal factoren. Het gaat om de groei van technische en medische mogelijkheden, het verlangen om lang gezond en zelfstandig te blijven functioneren en de focus van de samenleving op gezond gedrag. Zorg binnen het bereik van de zorgvrager is in toenemende mate gericht op ondersteuning van zelfmanagement en komt de komende jaren vaker van buiten de reguliere professionele zorgverlening. Denk bijvoorbeeld aan toepassing van e-health en aan onderlinge hulp of mantelzorg (Idenburg, 2010; Taskforce JZOJP, 2018). De keuzes en mogelijkheden van zorgvragers zijn mede afhankelijk van hun gezondheidsvaardigheden en eigen regie over het leven. Het is belangrijk dat zorgvragers een reële verwachting hebben van hun gezondheid en functioneren. Zelfmanagementvaardigheden (het vermogen om zodanig om te gaan met de gevolgen van een aandoening of klacht² dat deze optimaal wordt ingepast in het leven) zijn voorwaardelijk voor behoud en/of verbetering van de eigen regie.

Aanvullende context voor de sportfysiotherapeut

Presteren en sport

Steeds meer jeugdige en volwassen sporters lopen sportblessures op (VeiligheidNL, 2016). Doordat er steeds meer meisjes en vrouwen sporten op amateur- en hoog niveau, is daar ook een toename van het aantal blessures. Daarnaast zijn er relatief veel ongetrainde sporters die deelnemen aan sportevenementen.

En er is een sterk toegenomen nadruk op presteren in sport met als gevolg een hoge trainingsintensiteit en 'alles voor de sport-mentaliteit' die vereist wordt van jonge sporters en sporttalenten. Deze mentaliteit en intensiteit vormen risico's voor hun fysieke en psychosociale ontwikkeling en welbevinden (Mulier Instituut, 2014). De kwetsbaarheid van sporters wordt (h)erkend en zichtbaar door het installeren van vertrouwenspersonen bij sportverenigingen en bonden.

² Zoals symptomen, behandeling, lichamelijke en sociale consequenties of leefstijlveranderingen.

Presteren en sport na een blessure

Slechts twee derde van de (amateur)sporters keert terug naar het sportniveau van voor hun blessure. Gegeven het belang van bewegen en sport voor gezondheid en welzijn, is maatschappelijk de vraag: hoe kunnen we een passend niveau van verantwoord sporten en gezond presteren bereikbaar maken voor de grote meerderheid, in allerlei taken van sportief bewegen, voor bijvoorbeeld verschillende leeftijden, waarbij de risico's en de gevolgen van letsel worden teruggedrongen?

Veel sport orthopedische letsels kennen in toenemende mate een erkenning van conservatieve behandelmogelijkheden (niet operatief) waarbij op groepsniveau de uitkomsten niet duidelijk anders zijn dan een operatieve behandeling. Dit is een belangrijk gegeven voor de sportfysiotherapeut die vaak een van de eerste is die gezien wordt na een dergelijk letsel.

Sportende ouderen

De vergrijzende Nederlandse samenleving kent een groep ouderen die steeds groter wordt (zie paragraaf 1.1). Ouderen zijn in algemene zin vaak minder fit en sporten minder, terwijl jongeren relatief vaak sporten (Tiessen–Raaphorst, 2015). Aan de andere kant is de groter wordende groep ouderen van tegenwoordig wel langer fit en gezond dan de ouderen van voorgaande generaties (RIVM CBS). Hoewel er een relatief lage blessure–incidentie is, zullen deze cohorteffecten niet opwegen tegen de groei van de groep ouderen. Complexiteit³ (al dan niet leeftijdsgebonden) rondom zorgeloos actief zijn en sporten voor alle Nederlanders neemt toe.

Er zijn ook ouderen die steeds vaker op hoog niveau actief blijven in de sport. De meerderheid van de volwassen bevolking heeft daarnaast één of meer chronische aandoeningen (comorbiditeit). Dit aandeel is de laatste decennia toegenomen. Een deel van die toename is toe te schrijven aan de gestegen levensverwachting en de daarmee gepaard gaande vergrijzing van de bevolking (Voorrips et al., 2010). Het aantal patiënten met meervoudige gezondheids- of sportspecifieke problemen als gevolg van comorbiditeit, zal toenemen. Daarmee kan de complexiteit van het gezondheidsprobleem toenemen evenals die van de daaruit volgende zorgvraag.

Mensen met een beperking

Inclusiviteit staat hoog op de sportagenda. Mensen met een beperking nemen in toenemende mate deel aan georganiseerde sport met een uitdrukkelijke missie om sport voor iedereen beschikbaar te maken (Provinciaal Sport Akkoord Utrecht). Er is een hoge blessurelast bij sporters met een beperking, in het bijzonder bij paralympische sporters.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

³ Daar waar in dit document de woorden complex of complexiteit worden gebruikt, dient de betekenis nog nader, fysiotherapie breed, te worden gedeut.

De opdracht aan gemeenten

Met de Omgevingswet per 1 januari 2023 dwingt de overheid om gemeenten de openbare ruimte zo in te richten dat deze meer mogelijkheden biedt voor sport en bewegen. Gemeentes gaan samenwerken met professionals uit de zorg en andere stakeholders om beweegvriendelijke ruimtelijke leefomgevingen te creëren waarin wonen, vitaliteit en gezondheid hand in hand kunnen gaan.

Wat betekent dit voor de fysiotherapie?

De effecten van veranderende zorgvragers en -vragen

- De fysiotherapeut levert in de veranderende samenleving een belangrijke bijdrage aan de zorg en het optimaal functioneren van mensen. Het accent van fysiotherapie ligt op positieve beïnvloeding van het dagelijks bewegend (dis)functioneren. Bewegend functioneren is: in beweging komen en blijven op een manier die past bij de invulling van ieders persoonlijke leven. Het vakgebied fysiotherapie is nader beschreven in **MODULE 2**.
- De zorgvraag van mensen en de resulterende hulpvraag van de patiënt⁴ zal toenemen. Deze (toenemende) zorgvraag komt voornamelijk van mensen met multifactoriële behoeften, bij wie verschillende factoren interfereren en invloed hebben op het dagelijks en bewegend functioneren. Het gaat bijvoorbeeld om kwetsbare mensen, mensen met verschillende chronische aandoeningen en/of beperkte gezondheidsvaardigheden en kinderen met ontwikkelingsproblemen in hun motoriek.
- De fysiotherapeut krijgt te maken met een toenemend aantal patiënten en met meer gevarieerde en veelal langdurige zorgvragen waarbij meerdere factoren een rol spelen. Dit komt mede door de vergrijzing en een toenemende ongezonde leefstijl.
- De fysiotherapeut sluit aan bij de veranderende zorgvraag en zorgvrager door zich te richten op het bewegend functioneren. Ook faciliteert, stimuleert en ondersteunt de fysiotherapeut, waar mogelijk, de zelfmanagementvaardigheden van de patiënt.
- In zorg waarin de patiënt centraal staat, werken fysiotherapeuten – waar nodig – samen met collega-fysiotherapeuten (zoals verbijzonderd fysiotherapeuten en fysiotherapeuten met een aantekening) en andere (zorg)professionals. Fysiotherapeuten kunnen zich laten adviseren door verbijzonderd fysiotherapeuten en fysiotherapeuten met een aantekening. Ook kunnen zij patiënten naar hen verwijzen.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

⁴ Waar 'patiënt' staat, kan ook 'cliënt' gelezen worden.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

Wat betekent dit aanvullend voor de sportfysiotherapie?

De sportfysiotherapeut heeft competenties en gevorderde kennis van verschillende vormen van comorbiditeit en de interactie hiervan met bewegingssysteem-gerelateerde stoornissen. Zo kan het groeiend aantal patiënten met complexe of meervoudige gezondheids- of sportspecifieke problemen als gevolg van comorbiditeit worden geholpen.

Door een goede positionering van de sportfysiotherapeut in het Nederlandse zorglandschap, draagt hij⁵ bij aan snelle, doelmatige zorg voor verschillende subgroepen van patiënten met klachten die specifiek betrekking hebben op sportgerichte wensen, fysieke activiteiten of sportprestaties (Bulley et al., 2005).

De sportfysiotherapeut zoekt in de regio samenwerking met andere zorgpartners en ontplooit initiatief om veilig, goed opgebouwd en doelgericht sporten mogelijk te maken voor iedereen. Dit betekent onder andere het voorkomen en behandelen van de fysieke kwetsbaarheid die optreedt als gevolg van bewegingsarmoede die optreedt bij door overheidswege opgelegde beperkende maatregelen.

De sportfysiotherapeut richt zich op het 'inclusief' maken van de sportomgeving. Daarnaast ondersteunt hij iedereen met een beperking en participatieproblemen met een sportgerichte hulpvraag. De sportfysiotherapeut bevordert de mogelijkheden tot sporten voor mensen met een beperking of chronische ziekte op zo'n manier dat iedereen kan meedoen en iedereen erbij hoort, ongeacht leeftijd, achtergrond, seksuele geaardheid of cultuur.

De sportfysiotherapeut toont een hoge professionele standaard en ethisch besef en herkent fysieke en psychosociale kwetsbaarheid van (jonge) sporters. Hij verwijst gericht door en werkt samen met direct betrokkenen zoals vertrouwenspersonen bij sportverenigingen en bonden binnen de daarvoor geldende kaders.

Niet alleen gezondheid, ook het Nederlandse zorgsysteem is toenemend een complex systeem. Op alle niveaus in de zorg zijn factoren van invloed die elkaar ook nog eens onderling beïnvloeden zoals, maar niet limitatief, (steeds veranderende) vergoedingen, transitiewensen zonder vooraf vastgelegde bekostiging. De sportfysiotherapeut richt zijn zorg steeds meer op zowel patiënten, collega zorgverleners, bestuurders, zorgverzekeraars en beleidsmakers met interventies die waardegedreven zorg realiseren.

In de periodes dat de zorgvraag steeg door COVID-19, konden fysiotherapeuten de huisartsenzorg ontlasten bij specifieke hulpvragen.

Er komt in toenemende mate technologie beschikbaar die specifiek de fysiotherapeutische zorg voor sporters ondersteunt. Sportfysiotherapie maakt steeds meer gebruik van zorgtechnologie in de vorm van betaalbare bewegings- en meetsystemen en kinematische registraties die ondersteunen in meer effectieve en efficiënte zorg. ●

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

⁵ Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' gelezen worden.

1.2 Ontwikkelingen in de zorg

Het zorglandschap verandert mee

In de komende jaren neemt de kloof tussen de zorgvraag en de beschikbare zorg toe. Er zijn meer zorgprofessionals nodig en de zorgkosten stijgen verder. Als het beleid voor de zorg niet verandert, stijgen de zorguitgaven jaarlijks gemiddeld met 2,9% tot een totaal van 174 miljard euro in 2040. Een derde van deze stijging is toe te schrijven aan de dubbele vergrijzing en bevolkingsgroei, twee derde aan ontwikkelingen in de medische technologie en aan welvaartsstijging (VTV, 2018). Door deze factoren ontstaat de wens om de gezondheidszorg anders in te richten.

Zorgbeleid gericht op gezondheid

Het beleid in de zorg is gericht op een betere gezondheid van de Nederlandse bevolking en een betere organisatie en inrichting van de zorg. Steeds vaker wordt onderscheid gemaakt tussen acute essentiële medische zorg (ongeplande zorg) en planbare zorg. Bij die laatste vorm ligt de focus op het functioneren van het individu en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Zorgbeleid richt zich dan ook steeds meer op de individuele mens en het functioneren en gedrag van mensen in de eigen leefomgeving⁶. In 2018 is met het Nationaal Preventieakkoord een beweging ingezet om Nederland gezonder en vitaler te maken, en de gezondheid van mensen met een lage sociaaleconomische status te verbeteren. In navolging hiervan zijn in 2019 vier centrale missies benoemd, waarvan gezondheid en zorg er één is (Centrale missies, 2019). Voor de toekomstige inrichting van de zorg hanteert de overheid het uitgangspunt dat mensen in de context van ziekte zo goed en lang mogelijk zelfstandig moeten kunnen functioneren in de eigen leefomgeving. Deze visie wordt beschreven als de 'juiste zorg op de juiste plek' (Taskforce JZOJP, 2018). Het gaat daarbij om het bevorderen, het behouden of het herstel van functioneren, welzijn en welbevinden in de breedste zin van het woord, dus zowel lichamelijk, mentaal als sociaal. Ook zingeving speelt een rol.

Het functioneren van de mens staat centraal

De toekomstige inrichting van de zorg focust zich met de JZOJP op drie aspecten:

- het voorkomen van (duurdere) zorg;
- het verplaatsen van zorg naar dichterbij mensen thuis;
- het vervangen van zorg door andere, goedkopere en/of betere zorg.

Om deze inrichting te realiseren, moeten zorgprofessionals en partijen in het sociale domein (zoals welzijnspartners in de wijk) goed samenwerken en hun zorg op elkaar afstemmen. Alle betrokken partijen moeten hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen voor zorg die fysiek, tijdig en financieel toegankelijk is en blijft voor iedereen die deze nodig heeft (Taskforce JZOJP, 2018).

De focus op ziekte en zorg wordt verplaatst naar vitaliteit, gezondheid en gedrag. De zorg komt in dienst te staan van functioneren, welzijn en welbevinden van het individu, waarbij de patiënt met

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

⁶ Onder de leefomgeving van de patiënt wordt verstaan: de woon- en leefomstandigheden, het leefmilieu, sociaal-culturele omstandigheden, opvattingen en gewoontes en de menselijke relaties (o.a. de naasten) die van belang zijn voor het functioneren en welbevinden.

zijn/haar zorgvragen centraal staat. 'Samen beslissen' is de norm: patiënten en fysiotherapeuten bepalen samen welke zorg en/of ondersteuning nodig is. Patiënten moeten daarvoor over voldoende gezondheidsvaardigheden beschikken, dat zal niet bij iedere patiënt het geval zijn. Het bevorderen van deze gezondheidsvaardigheden en een heldere en toegankelijke communicatie zijn dan ook essentiële onderdelen van de fysiotherapeutische behandeling. De focus op functioneren, welzijn en welbevinden past goed bij de huidige visie op gezondheid⁷, die veerkracht en eigen regie van burgers centraal stelt. Het uitgangspunt is een holistisch mensbeeld, waarbij fysiek, mentaal en sociaal functioneren één geheel vormen (RVG, 2010). Om de toekomstige inrichting van zorg daadwerkelijk te realiseren, is gepersonaliseerde zorg en gedeelde besluitvorming nodig. Hierbij speelt technologie een belangrijke rol en is interprofessionele samenwerking essentieel.

Gepersonaliseerde zorg en gedeelde besluitvorming

De vraag naar een persoonlijke benadering en zorg op maat wordt groter. Dit komt door de uitgesproken wensen en hogere verwachtingen van zorgvragers, het aansluiten bij specifieke behoeftes en de wens van de samenleving om de doelmatigheid van zorg te verbeteren. Een kritische reflectie op de wensen van de zorgvrager in relatie tot de mogelijkheden van de gezondheidszorg is nodig. De zorgverlener moet beschikken over kennis en vaardigheden om voor ieder individu, op basis van zijn of haar unieke kenmerken en leefomgeving, een juiste afweging te maken bij de aan te bieden zorg. Een goed geïnformeerde patiënt met een gezonde, actieve leefstijl, die zelf een behandelaar kiest en meebeslist over de behandeling, heeft voldoende eigen regie, zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden. Er zijn daarentegen ook patiënten die onvoldoende geïnformeerd zijn, de vaardigheden missen om de juiste informatie te verkrijgen of om op basis daarvan de juiste keuzes te maken. Zij hebben extra ondersteuning nodig bij de eigen regie, hun zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden.

De impact van technologische ontwikkelingen op de zorg

Door ontwikkelingen in zorgtechnologie en de inzet ervan in de zorg, is de doelmatigheid en efficiëntie van de zorg vooruitgegaan. Zorgtechnologie biedt mogelijkheden om preciezer en op afstand te kunnen meten en monitoren. Bijvoorbeeld door de inzet van robotica, smartphones en sensoren en het gebruik van big data bij besluitvorming tussen zorgverlener en patiënt. Mensen meten en monitoren steeds meer hun eigen gezondheidsgedrag en delen deze gegevens met hun (sociale) omgeving en/of zorgverleners. Dit draagt bij aan een verbeterde regie over de eigen gezondheid en leefstijl.

Het ministerie van VWS stimuleert in alle zorgsectoren dat patiëntgegevens gemakkelijk en veilig beschikbaar gesteld worden aan patiënten en aan andere zorgverleners, bij voorkeur via een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO). Dit stimuleert de eigen regie van patiënten. Hiervoor moeten zorgverleners uniform en gestructureerd patiëntgegevens vastleggen. Zorgverleners zullen in de toekomst in toenemende mate dezelfde taal en techniek gebruiken om patiëntgegevens uit te wisselen. Verder kan, met behulp van zorgtechnologie, zorg op een andere manier geleverd worden. Denk bijvoorbeeld aan videoconsulten. Dit vraagt om veranderingen in rollen en werkwijzen van zorgverleners en patiënten. Zorgverleners zullen in toenemende mate, samen met de patiënt, moeten nadenken over hoe zorgtechnologie het functioneren in het dagelijks leven

⁷ Definitie gezondheid (Huber, 2011): *Het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.*

kan ondersteunen. Ondersteuning van patiënten in hun omgeving bij het maken van keuzes voor het gebruik van technologie of het formuleren van specifieke wensen en behoeften daaraan, zijn nieuwe taken van zorgverleners.

Wat betekent dit voor de fysiotherapie?

De effecten van ontwikkelingen in de zorg op de organisatie, inrichting en levering van fysiotherapeutische zorg

- Voor de fysiotherapeut is het bewegend (dis)functioneren en het optimaliseren en stimuleren van gezond beweeggedrag het uitgangspunt. De fysiotherapeut houdt hierbij rekening met de wensen, behoeften, mogelijkheden en leefomgeving van de individuele patiënt. (Zie **MODULE 2** voor een verdere beschrijving van het vakgebied fysiotherapie.)
- De fysiotherapeut draagt bij aan het voorkomen van duurdere zorg. Dit gebeurt bijvoorbeeld door stepped care: door in een vroeg stadium de juiste fysiotherapeutische zorg in te zetten, kan duurdere zorg, zoals een operatie, uitgesteld of voorkomen worden.
- Fysiotherapie draagt bij aan het verplaatsen van zorg (bijvoorbeeld van de tweede naar de eerste lijn en de eigen omgeving van de patiënt, dicht bij huis) en het vervangen van zorg. Substitutie binnen de fysiotherapie kan plaatsvinden tussen zorgprofessionals onderling en van de tweede naar de eerste lijn. Ook kunnen fysiotherapeuten mogelijk deeltaken overnemen van andere zorgprofessionals, zoals huisartsen of medisch specialisten. Dit heeft grote waarde voor de kosteneffectiviteit en doelmatigheid van de Nederlandse zorg.
- De maatschappelijke zichtbaarheid en effectieve bijdrage van de fysiotherapeut, het belang van fysiotherapie en de relevantie ervan, zullen in de toekomst merkbaar groter worden. Dit komt doordat de focus in het veranderde zorglandschap ligt op het functioneren, welzijn en welbevinden van het individu.
- De fysiotherapeut ondersteunt de patiënt bij zelfmanagement en zijn of haar vermogen om regie te houden over het eigen leven (zie **MODULE 2**). Dit doet de fysiotherapeut binnen de leefomgeving van de patiënt en met aandacht voor zijn of haar gezondheidsvaardigheden (gepersonaliseerde zorg).
- De vraag naar zinnige en doelmatige zorg zal steeds vaker leiden tot oplossingen waarbij de fysiotherapeut zich opstelt als zorgondersteuner. De fysiotherapeut helpt de patiënt zijn of haar individuele doelen in de eigen leefomgeving te bereiken. Dit doet de fysiotherapeut door te luisteren, adviseren en/of te begeleiden en door samen met de patiënt te beslissen. De fysiotherapeut helpt en ondersteunt de patiënt en treedt terug wanneer ondersteuning niet meer nodig is. Een goede communicatie tussen de patiënt en fysiotherapeut is hiervoor essentieel.
- Technologische ontwikkelingen in de fysiotherapie, de bijdrage van de fysiotherapeut aan (technologische) innovaties in de zorg en het zinvol inzetten ervan, sluiten aan bij de toenemende en veranderende zorgvraag en de visie op gezondheid. Met het zinvol gebruik van zorgtechnologie (zoals e-health en, meer specifiek, blended care) maken fysiotherapeuten de zorg beter en/of doelmatiger. Dit kan aanvullend op of als substitutie van de fysiotherapeutische behandeling zijn, of een andere aanbestedingsvorm betreffen (zorg op afstand).
- Zorgtechnologie kan worden ingezet wanneer dit past bij de hulpvraag en leefomgeving van de patiënt. Het is aan de fysiotherapeut en patiënt samen om een weloverwogen keuze te maken of, en in welke vorm, zorgtechnologie zinvol toegepast wordt.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

Wat betekent dit aanvullend voor de sportfysiotherapie?

De sportfysiotherapeut is zich bewust van zijn adviserende en innoverende rol ten aanzien van hulpvragen gericht op sport en bewegen. De sportfysiotherapeut weegt daarbij de belangen af van het individu, een team of een organisatie waarbij de sportfysiotherapeut zich zeer bewust is van conflicten die daarbij kunnen ontstaan. Vanuit een hoge mate van moreel en ethisch besef kan de sportfysiotherapeut deze benoemen en gewogen bespreken. Daarbij kan de sportfysiotherapeut samenwerken en krachten bundelen om zich samen met alle stakeholders sterk te maken voor sport en bewegen op lokaal en regionaal niveau.

De sportfysiotherapeut heeft overstijgende kennis en kunde zodat deze bij de toenemende complexiteit kan diagnosticeren en behandelen en de juiste keuze kan maken samen met de patiënt.

De sportfysiotherapeut heeft competenties om het zorgdomein te overzien, samen te kunnen werken en te ontwikkelen binnen een complex zorgsysteem.

De sportfysiotherapeut draagt bij aan het verplaatsen van de acute zorg als gevolg van sportongevallen van de tweede lijn (spoedeisende hulp) naar de eerste lijn (sportsprekeuur van de sportfysiotherapeut). Sportfysiotherapeuten zoeken naar mogelijkheden om de logistiek bij EHBSO (eerste hulp bij sportongevallen) zo in te richten dat patiënten met sportgerelateerde blessures en traumata voor screening of EHBSO niet eerst de huisarts of de spoedeisende geneeskunde van het ziekenhuis bezoeken.

De sportfysiotherapeut kan met technologische middelen beweeggedrag gerelateerd aan de sportcontext van het individu, een team of een organisatie optimaliseren en stimuleren. Met name met technologische middelen die 'return to play' meten en parameters zoals tijd, volume, intensiteit, frequentie en duur in 'real time' of 'op afstand'. ●

Intra- en interprofessioneel samenwerken met en rondom de patiënt

Zorg waarbij de patiënt centraal staat en die dicht bij de patiënt plaatsvindt, moet geleverd worden binnen en vanuit de leefomgeving van de individuele patiënt. Onder de leefomgeving van de patiënt verstaan we: de woon- en leefomstandigheden, het leefmilieu, sociaal-culturele omstandigheden, opvattingen en gewoontes en de menselijke relaties van de patiënt die van belang zijn voor zijn/haar functioneren en welbevinden.

Toenemende multimorbiditeit en gezondheidsproblemen waarbij meerdere factoren een rol spelen, vragen om zowel intra- als interdisciplinaire afstemming en samenwerking. Om deze te kunnen bewerkstelligen, is het belangrijk dat (zorg)professionals kennis hebben van elkaars positie, rol en (toegevoegde) waarde. In de zorg voor de patiënt ontstaan lokaal en regionaal georganiseerde samenwerkingsstructuren met een faciliterend karakter. Interprofessionele afstemming en samenwerking is essentieel voor multidisciplinaire, kwalitatief hoogstaande zorg en ondersteuning, gericht op het bevorderen van de gezondheid en gezond gedrag van de patiënt.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Wat betekent dit voor de fysiotherapie?

De impact van ontwikkelingen in de zorg op de fysiotherapeut

- De fysiotherapeut moet kennis en inzicht hebben in het specifieke vakgebied, indicatiegebied en de expertise van verbijzonderde fysiotherapeuten en fysiotherapeuten met een aantekening. Vanuit deze kennis en dit inzicht kan de fysiotherapeut beoordelen of hij/zij zich bekwaam en bevoegd acht om een individuele patiënt fysiotherapeutische zorg te bieden, of dat hij/zij de patiënt moet verwijzen naar een collega met een verbijzondering of een aantekening.
- Om de patiënt de juiste zorg te bieden, werkt de fysiotherapeut samen met collega-fysiotherapeuten (gespecialiseerder of juist generalistischer) en andere professionals in de zorg en/of het sociale domein. De fysiotherapeut consulteert hen en/of verwijst naar hen wanneer dat nodig is voor de patiënt en zijn/haar specifieke hulpvraag. Om dit op de juiste manier te kunnen doen, kent de fysiotherapeut de specifieke expertise van deze professionals.
- De fysiotherapeut reflecteert of hij/zij de juiste professional is om de patiënt de juiste zorg te leveren op het juiste moment. Zeker gezien de toenemende multimorbiditeit en gezondheidsproblemen waarbij meerdere factoren een rol spelen, vereist dit een zelfreflectieve houding (zie **MODULE 3**). De fysiotherapeut inventariseert en signaleert welke ondersteuning een patiënt nodig heeft, en weegt dit af tegen de eigen kennis en expertise. Op grond hiervan beslist de fysiotherapeut of hij/zij zich bekwaam en bevoegd acht om de betreffende patiënt fysiotherapeutische zorg te bieden.
- Om de juiste zorg voor de patiënt te bewerkstelligen, moet de unieke bijdrage van de fysiotherapeut aan de zorg helder en zichtbaar zijn. (H)erkenning van de expertise van de fysiotherapeut op het gebied van bewegend functioneren maakt de fysiotherapeut een gerespecteerde samenwerkingspartner. Samenwerkingsvormen zijn hierbij een middel en geen doel op zich. ●

Groeiende behoefte aan onderbouwing en transparantie van kwaliteit van zorg

Kwaliteit van zorg wordt bepaald door de veiligheid, tijdigheid, efficiëntie, effectiviteit, toegankelijkheid en patiëntgerichtheid (Richardson, 2001). Het onderbouwen en zichtbaar maken van de kwaliteit van zorg en de (ervaren) waarde worden steeds belangrijker voor de daaruit voortvloeiende verantwoording en bekostiging van de zorg. In de onderbouwing van de kwaliteit van zorg wordt het belang van evidence-based practice (EBP) steeds meer erkend (zie figuur 1). In evidence-based practice vormt de afweging tussen wetenschappelijke evidentie, de context (patiënt, therapeut en omgeving) en voorkeuren van de patiënt de klinische expertise (Sackett, 1995; Sackett, 2000; Greenhalgh et al., 2014; Haynes et al., 2002). Wetenschappelijke evidentie dient hierbij als uitgangspunt. Andere belangrijke factoren in de weging zijn (praktische) toepasbaarheid en kosteneffectiviteit (Satterfield, 2009) en de context van zowel de patiënt, fysiotherapeut als omgeving (RVS, 2017). In de gezondheidszorg wordt steeds meer onderzoek gedaan naar niet-medicamenteuze en conservatieve behandelingen. Ook komt er ruimte voor andere onderzoeksmethoden, zoals praktijkgericht en kwalitatief onderzoek, die beter aansluiten bij het breder gezondheidsperspectief.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Figuur 1 Principes van evidence-based practice

De manier waarop patiënten waarde van zorg ervaren én toekennen, verandert richting een grotere focus op de bijdrage van zorg aan welzijn en welbevinden en daarmee de kwaliteit van leven. Veel patiënten wensen ook meer zicht in en regie over hun zorgtraject.

Voor een goede kwaliteit van zorg en optimale interprofessionele samenwerking, is het belangrijk dat zorgprofessionals transparant zijn over hun specifieke expertise en kennis. Dit geldt zowel voor (verbijzonderd) fysiotherapeuten onderling als voor andere professionals in gezondheidszorg en welzijn. Het is een voorwaarde dat zij kennis en inzicht hebben in elkaars waarde, relevantie en bijdrage aan de zorg, zowel op inhoud als op de uitkomst ervan.

Om kwaliteit van zorg transparant te maken en te borgen, is verantwoording noodzakelijk. De functies van verantwoording zijn breed. Ze variëren van controle op naleving van normen en regels, versteviging van de eigen positie tot ondersteuning bij leren, ontwikkelen en verbeteren. In plaats van opgelegde verantwoording vanuit bijvoorbeeld zorgverzekeraars, zal het vertrekpunt in de toekomst steeds meer moeten liggen bij degene die verantwoording aflegt. Dus bij de zorgverlener zelf in plaats van bij degene die verantwoording vraagt (RVS, 2019).

Wat betekent dit voor de fysiotherapie?

De effecten van een groeiende behoefte aan onderbouwing

Fysiotherapeutische advisering, ondersteuning en behandeling zijn gebaseerd op evidentie en ervaring én op de individuele leefomgeving van de patiënt. Daarbij is er ruimte voor verscheidenheid en personalisering. Het uitgangspunt is dat elke patiënt, met zijn/haar eigen wensen, behoeften en mogelijkheden (binnen de eigen leefomgeving) uniek is en om een gepersonaliseerde aanpak vraagt. Zowel voor de fysiotherapeut als voor de patiënt gaat het om een lerende praktijk, waarin nieuwe evidentie wordt gegenereerd en klinische expertise wordt opgebouwd om de patiënt verder te helpen. >

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

- > Op basis van kennis, expertise, klinisch redeneren, standaarden en richtlijnen neemt de fysiotherapeut, samen met de patiënt, beslissingen over gezondheid en behandeling. De fysiotherapeut past zo mogelijk gepersonaliseerde zorg toe, zodat deze optimaal aansluit bij de doelen en de individuele kenmerken van de patiënt.
- De fysiotherapie heeft een stevige wetenschappelijke basis ontwikkeld, waarin ook steeds meer praktijkgericht onderzoek wordt gedaan. Belangrijk is dat de opgedane kennis uit onderzoek naar de fysiotherapeutische praktijk wordt vertaald, zodat deze kan worden toegepast.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

Wat betekent dit aanvullend voor de sportfysiotherapie?

Een sportfysiotherapeut neemt in zijn dagelijks handelen beslissingen op basis van up-to-date kennis en kunde. Hiervoor initieert en participeert hij in onderzoek. Hij verzamelt en analyseert op verantwoorde en kritische wijze brede, verdiepende en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over zijn eigen handelen en over het sportspecifieke domein waarin hij werkzaam is. Hij analyseert en onderzoekt de theorieën, principes en concepten die binnen zijn domein van sport en bewegen en op het raakvlak met andere gerelateerde beroepen legitiem zijn en worden toegepast. Wanneer problemen in de sportspecifieke beroepspraktijk of het kennisdomein van de sportfysiotherapie meervoudig zijn en/of een complex karakter hebben, dan is de sportfysiotherapeut in staat om deze te onderkennen en te analyseren. Hij levert hiermee een creatieve en strategische bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van meervoudige en/of complexe problemen in het kennisdomein van sport- en bewegingswetenschappen. Hiervoor is hij in staat om gegevens te identificeren, te onderzoeken, te gebruiken en te delen met onder andere onderzoekers vanuit Fysiotherapie- en Bewegingswetenschappen.

De effecten van een groeiende behoefte aan transparantie en duurzaamheid

Ook in de fysiotherapie wordt gezocht naar een goede balans tussen kwaliteit, transparantie en verantwoording. Het KNGF stimuleert dit door de ontwikkeling en implementatie van beroeps- en kwaliteitsstandaarden, bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek en het faciliteren en stimuleren van professionele ontwikkeling. Het Wetenschappelijk College Fysiotherapie (WCF) van het KNGF stimuleert en initieert wetenschappelijk onderzoek in de fysiotherapie met de Onderzoeksagenda Fysiotherapie 'Kennis van Waarde'⁸. Het streven is dat de beroepsgroep zelf bepaalt hoe deze verantwoording vormgegeven wordt. Het helpt hierbij om het vakgebied fysiotherapie (zie **MODULE 2**) en de rollen van fysiotherapeuten (zie **MODULE 3**) duidelijk te kaderen. Voor de toekomstbestendigheid van fysiotherapie moet het voor de samenleving en het zorglandschap helder zijn waar het vakgebied fysiotherapie (zie **MODULE 2**) voor staat en wanneer het effectief en doelmatig ingezet kan worden. Dit is de verantwoordelijkheid van de beroepsgroep als collectief.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

⁸ www.kngf.nl/binaries/content/assets/kngf/onbeveiligd/vakgebied/vakinhoud/onderzoek-wetenschap/onderzoeksagendafysiotherapie_kennisvanwaardedigitaal.pdf

Wat betekent dit aanvullend voor de sportfysiotherapie?

Voor de sportfysiotherapeut gelden in het kader van transparantie en duurzaamheid andere uitkomstmaten dan voor de reguliere fysiotherapie. Return to play, return to performance, injury burden (met al haar determinanten) worden verder inzichtelijk gemaakt in relatie tot behandeluitkomsten en preventie en zijn daarmee belangrijke andere specifieke parameters dan gebruikelijk in de andere disciplines van het fysiotherapeutisch domein. ●

Zorgstelsel, marktwerking en bekostiging

Het Nederlandse zorgstelsel is gebaseerd op een aantal principes: er moet sprake zijn van goede zorg met verantwoorde kwaliteit, van betaalbare zorg en van beschikbaarheid van zorg voor iedereen.

Vanaf 2006 is er sprake van gereguleerde marktwerking. Het doel van de overheid was het bereiken van een beter systeem van gezondheidszorg, dat een verhoogde efficiëntie stimuleert en resulteert in zorg van betere kwaliteit, betere toegankelijkheid en transparantie. Bij gereguleerde marktwerking is sprake van een driehoeksrelatie tussen zorgvrager, zorgverlener en zorgverzekeraar.

Boven deze driehoek staat de overheid, die in de Zorgverzekeringswet de uitvoering van de basisverzekering heeft belegd bij zorgverzekeraars. Voor iedereen is het afsluiten van een basisverzekering verplicht. De zorg die vergoed wordt vanuit de basisverzekering is voor iedereen gelijk. Daarnaast kunnen mensen kiezen voor een aanvullende verzekering, deze kan variëren tussen zorgverzekeraars. In de eerste lijn, wordt fysiotherapeutische zorg voor ongeveer een derde vergoed vanuit de basisverzekering. Voor de overige fysiotherapie moet men zich aanvullend verzekeren of die kosten uit eigen middelen betalen. Daarnaast kan zorg bekostigd worden door gemeenten en aparte vergoedingsregelingen binnen instellingen in de tweede en derde lijn. Meer informatie over bekostiging van zorg is beschreven in [bijlage 4](#).

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

2 Het vakgebied fysiotherapie

Veranderingen en ontwikkelingen om ons heen hebben invloed op het vakgebied fysiotherapie. De fysiotherapie beweegt daarin mee, binnen de mogelijkheden van het vakgebied. Dit hoofdstuk beschrijft het vakgebied van de fysiotherapie en de uitoefening ervan.

Fysiotherapie

De mens moet bewegen om te kunnen leven. De fysiotherapeut komt in beeld als bewegen niet meer vanzelfsprekend is: bij dreigende of bestaande gezondheidsproblemen die te relateren zijn aan het bewegend functioneren. Fysiotherapie ondersteunt bij het in beweging komen en blijven, op een manier die past bij de invulling die de patiënt aan het persoonlijk leven wil geven. Dit gebeurt in directe interactie en samenspraak met de patiënt en zijn/haar leefomgeving. En met oog voor de samenhang met eventuele andere vraagstukken in het leven van de patiënt. Fysiotherapie is daarmee een specialistische professie met bewegend functioneren als expertisegebied, en biedt ondersteuning op maat bij het stimuleren, hervinden, behouden en/of optimaliseren van het bewegend functioneren. De fysiotherapeut houdt hierbij rekening met de behoeften, de mogelijkheden en het gezondheidsgedrag van de unieke mens, in zijn/haar eigen leefomgeving.

Fysiotherapeuten ondersteunen patiënten, van jong tot oud, in het bewegend functioneren. In dit Beroepsprofiel wordt '*de patiënt en/of zijn/haar naaste(n)*' gebruikt. Met naaste(n) wordt bedoeld: verwanten, partners, familieleden, mantelzorgers en anderen die voor de patiënt belangrijk zijn bij de ondersteuning in het dagelijks leven. Indien relevant en aan de orde, betreft de fysiotherapeut de naaste(n) van de patiënt bij het fysiotherapeutisch handelingsproces. Het gaat dan bijvoorbeeld om patiënten met cognitieve beperkingen en patiënten met een verminderd vermogen om besluiten te nemen.

De kern van fysiotherapie

De fysiotherapeut gaat uit van de gehele mens in zijn/haar leefomgeving en handelt volgens de principes van het biopsychosociaal model en het functie- en gezondheidsmodel. De fysiotherapeut hanteert een lichaamsgerichte, bewegingsgerichte en persoonsgerichte benaderingswijze. Daarbij kan hij/zij gericht en verantwoord kiezen voor toepassing van een variëteit van handelingen en interventies binnen de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) domeinen: participatie, activiteiten, functie, persoonlijke factoren, omgevingsfactoren en gezondheidssituatie. Deze domeinen interfereren met elkaar en staan daarom niet op zichzelf. Het fysiotherapeutisch handelen is gebaseerd op alfa- en gammawetenschappen, gerelateerd aan het bewegend functioneren. Hiertoe behoren ten minste de toepassing van kennis over functionele anatomie, inspanningsfysiologie, pathofysiologie, neurologie, immunologie, farmacologie, bewegingsleer, psychologie, algemene gezondheidsleer en gedragsbeïnvloeding in relatie tot bewegend functioneren. De fysiotherapeut richt zich op onderzoek en behandeling van mensen met een aandoening of ervaren beperking, bij wie bewegen in het dagelijks leven / in hun eigen leefomgeving niet (meer) vanzelfsprekend is of dreigt te worden (voorgoed of tijdelijk).

De kern van sportfysiotherapie

Een sportfysiotherapeut is een erkend professional die gevorderde competenties laat zien als het gaat om het bevorderen van veilige deelname aan fysieke activiteiten, het voorzien van advies en het aanpassen van revalidatie- en trainingsinterventies. Doel daarbij is het voorkomen van blessures, het herstel van optimaal functioneren en het bijdragen aan verbetering van sportprestaties van sporters van alle leeftijden met verschillende mogelijkheden en op diverse sportniveaus. Dat wil zeggen: kinderen, adolescenten, ouderen en mensen met beperkingen, van recreatief tot competitieporters. De sportfysiotherapeut laat hierbij een hoge professionele standaard zien en heeft ethisch besef (vertaling van definitie van IFSPT⁹).

De sportfysiotherapeut richt zich op patiënten met ziektes, aandoeningen of klachtenbeelden die gerelateerd zijn aan beperkingen in sportparticipatie op het gewenste prestatieniveau.

De sportfysiotherapeut heeft specifieke kennis die wordt gevormd door de sportmedische wetenschappen, inspanningsfysiologie en trainingsleer alsmede de bewegings- en gedragswetenschappen en is gerelateerd aan de context van het gezondheidsprobleem van de cliënt die de sportfysiotherapeut consulteert.

De stand van het huidig wetenschappelijke onderzoek laat zien dat pijn, beperkingen, inperkingen en activiteiten vruchtbaar begrepen kunnen worden zowel vanuit een biopsychosociaal perspectief, wetenschappelijke theorieën en modellen in de bewegingssturing en de veranderende inzichten in inspanningsfysiologische- en trainingsprincipes.

Indicatie voor fysiotherapie

Fysiotherapeutische zorg en ondersteuning is geïndiceerd bij een hulpvraag gerelateerd aan het bewegend functioneren, binnen de specifieke leefomgeving van de individuele patiënt. Om aan de hulpvraag tegemoet te komen, stimuleert, ondersteunt, bevordert en/of herstelt de fysiotherapeut het bewegend functioneren. Ook ondersteunt hij/zij het zelfmanagement van de patiënt in relatie tot het bewegend functioneren, als voorwaarde voor behoud en verbetering van de regie over het eigen leven, inclusief een gezonde leefstijl. Dit betekent dat het per patiënt kan verschillen of fysiotherapeutische zorg geïndiceerd is of dat de hulpvraag (mede)beantwoord kan worden door een andere (zorg)professional. Te denken valt aan een andere paramedicus of aan het reguliere of doelgroepsgerichte beweeg- en sportaanbod in het sociale domein.

Wanneer een patiënt verminderde tot geen beperkingen meer ervaart in het bewegend functioneren en participatie in het dagelijks leven, zijn de behandeldoelen over het algemeen behaald. Ook wanneer de patiënt zelf voldoende in staat is om het bewegend functioneren

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

⁹ De International Federation of Sports Physical Therapy (IFSPT) is een internationale federatie van sport fysiotherapeutische beroepsorganisaties. Vanuit Nederland is De Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg (NVFS) hier lid van. De IFSPT is onderdeel van de 'World Confederation for Physical Therapy (WCPT). De WCPT is opgericht in 1951 en is tegenwoordig bekend als World Physiotherapy (WP). Het is de enige internationale beroepsvereniging voor alle fysiotherapeuten wereldwijd.

in stand te houden of verder te verbeteren (zodat de behandeldoelen verder zelfstandig kunnen worden behaald), is fysiotherapeutische zorg over het algemeen niet meer geïndiceerd. Uiteraard kan dit per patiënt, afhankelijk van zijn/haar wensen, behoeften, mogelijkheden en omstandigheden, verschillen. Het is aan de fysiotherapeut om hier samen met de patiënt en/of zijn/haar naaste(n) afspraken over te maken en op te blijven reflecteren. Goede communicatieve vaardigheden en interprofessioneel samenwerken zijn hiervoor belangrijke randvoorwaarden.

Indicatie voor sportfysiotherapie

Sportfysiotherapie richt zich op (dreigende) gezondheidsproblemen waarbij sport een onderdeel van de hulpvraag is, waarvoor een rationele (wetenschappelijke) basis bestaat die specifiek sportfysiotherapeutische diagnostiek en behandeling legitimeert. Dit houdt in dat sportfysiotherapie geïndiceerd is wanneer er gespecialiseerde en geavanceerde kennis en vaardigheden vanuit de sportmedische wetenschappen, inspanningsfysiologie, trainingsleer, bewegings- en gedragswetenschappen nodig is voor de diagnostiek en behandeling van de sporter in zijn specifieke context.

De sportfysiotherapeut kan worden ingeschakeld bij hulpvragen die gaan over (dreigende) gezondheidsproblemen die het sporten beïnvloeden op het niveau van lichaamsfuncties, anatomische eigenschappen van het lichaam en op het gebied van sportgerichte activiteiten en participatie. De hulpvraag komt voort vanuit (geblesseerde) sporters, trainers, ouders/ verzorgers of begeleiders. Dit kunnen gezondheidsproblemen zijn waarin pijn en stoornissen in functie een dominante rol spelen, maar die door de sportfysiotherapeut vanuit meerdere perspectieven moeten worden begrepen. Naast biomedische perspectieven kunnen ook neurocognitieve, sociale, neurofysiologische en fundamentele inzichten in adaptatie- en compensatiemechanismen van biologische systemen een rol spelen.

Sporters zoals hier bedoeld zijn sporters van alle leeftijden met verschillende mogelijkheden en verschillende sportniveaus. Dat wil zeggen: kinderen, adolescenten, ouderen, en mensen met beperkingen, van recreatief tot competitiesporters..

2.1 Uitgangspunten van fysiotherapeutisch handelen

Fysiotherapeutische zorgverlening is erop gericht mensen zo optimaal en zelfstandig mogelijk de regie over het bewegend functioneren in de eigen leefomgeving te laten voeren of hervinden. Een fysiotherapeut werkt lichaams-, bewegings- en persoonsgericht: met hoofd, hart en handen. Met het hoofd gebeurt dit op basis van gestructureerd en methodisch klinisch redeneren. Met het hart vanuit de intrinsieke motivatie om met een persoonsgerichte benadering iets te kunnen betekenen voor de patiënt, in zijn/haar eigen leefomgeving. Met handen op basis van een lichaams- en bewegingsgerichte benaderingswijze, die kan bestaan uit een hands-on of hands-off-benadering of een combinatie van beide.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Redeneren vanuit het biopsychosociaal model

De fysiotherapeut denkt en handelt vanuit een biopsychosociaal gezondheidsbeeld, waarbij alle drie de dimensies (biologisch, psychologisch en sociaal) een even grote invloed kunnen hebben op gezondheid. Per dimensie kunnen (gezondheids)determinanten worden onderscheiden die, afhankelijk van het gezondheidsvraagstuk, een meer of minder dominante rol spelen. Deze (gezondheids)determinanten kunnen betrekking hebben op een of (een combinatie van) meerdere factoren: participatie, activiteiten, functie, persoonlijke factoren, omgevingsfactoren en gezondheidssituatie. Vanuit dit gezondheidsbeeld heeft de fysiotherapeut de mogelijkheid om diverse gezondheidsinstrumenten te implementeren in de beroepspraktijk.

Het bewegend functioneren van de patiënt, in zijn/haar eigen leefomgeving, staat centraal

Voor de fysiotherapeut is het bewegend (dis)functioneren en het ondersteunen van gezond beweeggedrag het uitgangspunt. De fysiotherapeut ziet functioneren als een voorwaarde om te kunnen participeren in de samenleving, met behoud van de eigen regie. De fysiotherapeut houdt rekening met persoonlijke factoren, de leefomgeving, gezondheidsvaardigheden en zelfmanagement en de wensen en behoeften van de individuele patiënt.

De fysiotherapeut ondersteunt de patiënt vanuit de biopsychosociale ziens- en handelingswijze bij het accepteren, aanleren, herleren, verbeteren en optimaliseren van zowel het bewegend functioneren als de daarbij benodigde gezondheidskennis en -vaardigheden. De fysiotherapeut coacht de patiënt bij zelfmanagement en ondersteunt zijn/haar vermogen om regie te houden over het eigen leven. Dit doet de fysiotherapeut in samenspraak met de patiënt, met aandacht voor de leefomgeving, gezondheidsvaardigheden en duurzame gedragsverandering. Waar zinvol, wordt technologie ingezet om de patiënt te monitoren of ondersteunen.

De fysiotherapeut helpt de individuele doelen van de patiënt, binnen zijn/haar unieke leefomgeving, te bereiken. Dit doet hij/zij door te luisteren, adviseren en/of te begeleiden en door samen met de patiënt te beslissen. Fysiotherapeutische zorg vindt daarom plaats in directe interactie en samenspraak met de patiënt (gedeelde besluitvorming). De fysiotherapeut helpt en ondersteunt de patiënt en treedt terug wanneer deze taak vervuld is. Om de juiste zorg te bieden, consulteert de fysiotherapeut collega-fysiotherapeuten of andere (zorg)professionals wanneer de patiënt en zijn/haar specifieke hulpvraag daarom vraagt.

Handelen volgens evidence-based practice

Evidence-based practice in het fysiotherapeutisch handelen is de weging van wetenschappelijke evidentie én de context¹⁰ én voorkeuren en opvattingen van de patiënt. Deze weging vormt de klinische expertise. Fysiotherapeutisch handelen vindt plaats in de overlap tussen deze drie componenten (zie figuur 1). Zowel het genereren van nieuwe evidentie als het opbouwen van klinische expertise zijn belangrijk. Dit vraagt om een kritisch reflectief vermogen van de fysiotherapeut, zowel op basis van wetenschappelijke evidentie als op de specifieke leefomgeving van de patiënt. Daar waar wetenschappelijke evidentie ontbreekt of de effectiviteit ervan nog niet voldoende wetenschappelijk onderbouwd kan worden, maar de interventie in de

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

¹⁰ Voorbeelden van de context van de patiënt als individu zijn: behoeften, mogelijkheden, vaardigheden en specifieke hulpvraag. Voorbeelden van de context van de fysiotherapeut zijn: specifieke kennis en vaardigheden en ervaring. Voorbeelden van de context van de omgeving zijn: de sociale omgeving en thuissituatie.

praktijk wel waarde toevoegt, is een onderliggende westerse theoretische rationale van belang (Hallegraeff, Odenthal, 2016). De mechanismen waardoor werkzaamheid van de interventie wordt verondersteld, moeten in ieder geval aansluiten bij evidence-based opvattingen waarop de kern van fysiotherapie is gebaseerd. Daarnaast moet de interventie zinvol worden ingezet in en passend zijn bij de leefomgeving van de patiënt.

Handelen volgens wettelijke kaders en beroeps- en kwaliteitsstandaarden

De titel 'fysiotherapeut' is een beschermde beroepstitel en valt onder de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG). De fysiotherapeut handelt in lijn met geldende wet- en regelgeving, normen en standaarden, waaronder beroeps- en kwaliteitsstandaarden. Elke fysiotherapeut werkt binnen de kaders van wet- en regelgeving, zoals de Wet op Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg, de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO), de Zorgverzekeringswet (Zvw), het tuchtrecht en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Een overzicht van het wettelijk kader en geldende wet- en regelgeving voor de fysiotherapeut is opgenomen in bijlage 4.

De fysiotherapeut ondersteunt en coacht patiënten gewetensvol en oordeelkundig, in lijn met bestaande beroepsstandaarden, zoals de KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut¹¹, en kwaliteitsstandaarden, zoals richtlijnen¹². De KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut is een leidraad voor het professioneel fysiotherapeutisch handelen. Deze geeft de fysiotherapeut handvatten voor afwegingen om goede zorg te bieden in een concrete situatie, op dat moment en in die omstandigheid (Beroepscode, 2020). Deze handvatten hebben betrekking op de beroepsuitoefening, de relatie tussen fysiotherapeut en patiënt, communicatie, praktijkvoering en wetenschappelijk onderzoek.

De fysiotherapeut is zich van deze beroepsethiek bewust en heeft daarnaast ook kennis van het onlosmakelijk daarmee verbonden wettelijk kader van de beroepsgroep (zie bijlage 4). De fysiotherapeut toont vanuit deze beroepsethiek een continue kritische reflectie op bestaande normen en waarden van het zorgstelsel en de Nederlandse samenleving, die gekenmerkt wordt door etnische, religieuze en spirituele, culturele en seksuele diversiteit en diversiteit van de generaties. De fysiotherapeut is ook in staat tot kritische reflectie op de normen en waarden van de individuele hulpvrager en/of zijn/haar naaste(n).

Beroepsethiek

Het contextuele kader waarbinnen de beroepsgroep zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid gestalte moet geven, is het publieke zorgstelsel dat de zorg ordent om deze betaalbaar en toegankelijk te houden. De fysiotherapeut kan zich hierdoor, als professional in de zorg én als mens, gesteld zien voor morele dilemma's op macro-, meso- en microniveau. Ethiek is een manier van kijken naar fysiotherapeutisch handelen, naar de waarden die daarbij horen en de normen waartoe de waarden leiden (Engberts, 2017). De beroepsethiek is de bezinning op het gemeenschappelijk aanvaarde geheel van waarden en normen. Deze beroepsethiek is vooral een zaak van en voor fysiotherapeuten (ten Have, 2020).

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

¹¹ Kijk voor de KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut op www.kngf.nl/kennisplatform/richtlijnen/beroepscode-voor-de-fysiotherapeut

¹² Kijk voor de kwaliteitsstandaarden voor de fysiotherapeut op www.kngf.nl/kennisplatform

Ethische reflectie vormt een essentieel onderdeel van de beroepsuitoefening van de fysiotherapeut. De vraag die een fysiotherapeut steeds stelt is: wat is goede zorg voor deze patiënt in deze situatie? Ethische reflectie hoort bij het professioneel handelen, omdat het beroep moreel geladen is. De fysiotherapeut is een professional als hij/zij een weloverwogen afweging maakt voor goede zorg voor de specifieke patiënt en zo het verschil weet te maken voor individuele patiënten (van Dartel, 2013). De fysiotherapeut is vanuit deze beroepsethiek in staat tot permanente kritische reflectie op bestaande normen en waarden van de Nederlandse samenleving met haar etnische, religieuze en spirituele, culturele en seksuele diversiteit en diversiteit van de generaties (publieke moraal). Zorgen kan worden gezien als een morele handeling en worden omschreven als: "Een menselijke activiteit die alles omvat wat wij doen om onze 'wereld' zo in stand te houden, te continueren en te herstellen dat we daarin zo goed mogelijk kunnen leven. Die wereld omvat onze lichamen, ons persoon zijn en onze omgeving die we trachten samen te weven tot een complex, het leven ondersteunend web." Het proces van zorgen vraagt om morele kwaliteiten: aandacht, verantwoordelijkheid, competentie en ontvankelijkheid (Tronto, 1993).

Naast deze morele kwaliteiten heeft een fysiotherapeut voor het zorgen voor zijn/haar patiënt een adequate beroepsattitude (een bepaalde instelling of grondhouding) nodig. Deze professionele attitude omvat een respectvolle benadering, de bereidheid tot het geven van informatie, het opbouwen en handhaven van een vertrouwensrelatie, de bereidheid tot samenwerking en tot het afleggen van verantwoording (Boiten, 2019).

De aanwezigheid van een beroepsethiek is aanleiding voor het opstellen van een beroepscode. Hierin staat, aan de hand van richtinggevende normen (gedragsregels), wat professioneel handelen inhoudt. De KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut¹³ is niet een van buitenaf opgelegd document. Deze is door fysiotherapeuten zelf opgesteld, als resultaat van reflectie op het dagelijks handelen (Engberts, 2017). De Beroepscode biedt een leidraad voor het professioneel handelen van de fysiotherapeut, en handvatten om afwegingen te maken voor het bieden van goede zorg in een concrete situatie, op dat moment, in die omstandigheid. De Beroepscode omvat een verzameling regels die het geheel van professionele waarden en normen relateert aan 'goed hulpverlenerschap' en 'goede zorg'. De regels zijn onderverdeeld in de algemene beroepsuitoefening, de relatie tussen de fysiotherapeut en de patiënt, de communicatie met collega's en andere hulpverleners, de praktijkvoering en wetenschappelijk onderzoek. De Beroepscode is samengesteld door de Ethiekcommissie van het KNGF, in overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving, geldende KNGF-documenten en meningen vanuit het werkveld.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Ook voor fysiotherapeuten met een verbijzondering, een aantekening of werkend in een specifieke setting, gelden bovenstaande aspecten met betrekking tot ethiek. Echter heeft deze fysiotherapeut te maken met meerdere ethische afwegingen tijdens zijn screening, diagnostiek of behandeling van patiënten met problematiek met een hoge mate van onzekerheid, onvoorspelbaarheid en veiligheidsrisico's. Het is daarom belangrijk om bij deze patiënten het eigen ethisch handelen extra kritisch te evalueren en, indien nodig, bij te stellen.

¹³ Zie www.kngf.nl/kennisplatform/richtlijnen/beroepscode-voor-de-fysiotherapeut en https://youtu.be/V_9S7ACx8CQ

Beroepsethiek voor de sportfysiotherapeut

De beroepsethiek van de sportfysiotherapie heeft bijzondere aandacht voor 'zorg' in de breedste zin van het woord. Deze beroepsethiek is een normatieve ethiek met als kern dat deze langdurig geldig, ofwel duurzaam is. De sportfysiotherapeut is zich van deze ethiek bewust en heeft, naast kennis van de beroepsethiek, ook kennis van het onlosmakelijk daarmee verbonden wettelijk kader van de beroepsgroep.

De sportfysiotherapeut is zich bewust van de KNGF-beroepscode voor de fysiotherapeut (2020) en de randvoorwaarden die deze scheidt voor het ethisch sportfysiotherapeutisch denken en handelen.

De sportfysiotherapeut is vanuit deze beroepsethiek in staat tot permanente kritische reflectie op bestaande normen en waarden van de Nederlandse samenleving die gekenmerkt wordt door etnische, religieuze en spirituele, culturele en seksuele diversiteit en diversiteit van de generaties (publieke moraal) in de uitoefening van sport. De sportfysiotherapeut is ook binnen de zorgrelatie in staat tot een kritische reflectie op de normen en waarden van zichzelf en de patiënt.

Het contextuele kader waarbinnen de beroepsgroep haar maatschappelijke verantwoordelijkheid gestalte moet geven, is het publieke zorgstelsel dat de zorg ordent om deze betaalbaar en toegankelijk te houden. De sportfysiotherapeut kan hierdoor, als professional in de zorg én als mens, voor morele dilemma's komen te staan die zich kunnen afspelen op verschillende niveaus (macro-, meso- en microniveau).

Hierbij past een gewetensvol, bewust, verantwoord handelen van de sportfysiotherapeut, vanuit de herkenning van morele en/of economische dilemma's en het tegen elkaar afwegen van morele principes om te achterhalen wat 'goed doen' is. Vanuit deze afweging kan de sportfysiotherapeut handelend optreden. Binnen bedoelde overwegingen is de sportfysiotherapeut zich er steeds van bewust dat persoonlijke ideeën, intuïties en gevoelens een rol spelen bij de afweging van wat passend en effectief is om te doen. Maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen binnen de beroepsgroep en persoonlijke ontwikkelingen roepen de sportfysiotherapeut op tot voortdurende alertheid op dit vlak. De sportfysiotherapeut is beroepsinhoudelijk geschoold in het klinisch redeneren en geeft zich rekenschap van zijn handelen vanuit een wetenschappelijk en juridisch kader. Daarnaast is de sportfysiotherapeut een normatief professional die beschikt over zelf reflecterend vermogen binnen de zorgrelatie met de cliënt.

De sportfysiotherapeut heeft dan ook oog voor de wensen, verwachtingen en doelstellingen van de patiënt ('patients' preferences'). Het is vanuit dit klinisch en normatief redeneren én het zelf reflecterend vermogen dat de sportfysiotherapeut aansluitende, doelgerichte, doelmatige en passende zorg verleent die aansluit op de voorkeuren en mogelijkheden van de patiënt.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

De sportfysiotherapeut maakt op individuele grond afwegingen die soms (lijken) in (te) druisen tegen algemeen geaccepteerde principes als 'het vermijden van duurdere zorg' waarbij hij deze afwegingen en keuzes binnen de context duidelijk kan uitleggen.

2.2 Elementen binnen fysiotherapeutisch handelen

Klinisch redeneren en methodisch handelen zijn essentiële elementen in het handelen van de fysiotherapeut en het bieden van patiëntgerichte fysiotherapeutische zorg en ondersteuning.

Klinisch redeneren

Klinisch redeneren is het proces van gegevens verzamelen, analyseren en interpreteren om zo een gezondheidsprobleem te begrijpen en een behandelplan op te stellen. Klinisch redeneren is sterk afhankelijk van leefomgeving en cultuur. Fysiotherapeutisch klinisch redeneren vindt plaats vanuit de biopsychosociale benadering en met behulp van een functie- en gezondheidsmodel (ICF). Klinisch redeneren is niet alleen een cognitief proces dat bewust verloopt. Toch is het belangrijk het expliciet te maken (bewust, goed uit te leggen, reproduceerbaar) met een persoonsgerichte, lichaamsgerichte en omgevingsgerichte benadering (Huhn et al., 2018).

Methodisch handelen

De fysiotherapeut werkt planmatig, doelgericht en procesmatig. 'Planmatig' houdt in dat het handelen gekenmerkt is door een voorbedachte, herkenbare, samenhangende en logische, uitlegbare planning, uitvoering en dossiervoering¹⁴. 'Doelgericht' houdt in dat het handelen is gericht op het bereiken van een helder en concreet doel dat tevoren is vastgesteld met de patiënt (en/of zijn/haar naaste[n]). 'Procesmatig' houdt in dat alle aspecten van het handelen met elkaar samenhangen en elkaar voortdurend wederzijds beïnvloeden. Dit is mogelijk door het handelen continu beargumenteerd en in overleg te monitoren en bij te sturen.

Patiëntgerichte zorg gericht op zelfmanagement

In het fysiotherapeutisch handelen staat de patiënt met zijn/haar specifieke hulpvraag in de eigen leefomgeving centraal. Samen met de patiënt bepaalt de fysiotherapeut de behandeldoelen die passen bij de hulpvraag, mogelijkheden en vaardigheden van de patiënt, zoals zelfmanagement¹⁵ en gezondheidsvaardigheden. De fysiotherapeut ondersteunt bij het zelfmanagement, zodat de patiënt zoveel mogelijk eigen regie over het leven krijgt en ervaart.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

¹⁴ Kijk voor de KNGF Richtlijn Fysiotherapeutische dossiervoering op www.kngf.nl/kennisplatform/richtlijnen/fysiotherapeutische-dossiervoering-2019

¹⁵ Zelfmanagement is het individuele vermogen om goed om te gaan met de gevolgen van een aandoening of klacht (zoals symptomen, behandeling, lichamelijke en sociale consequenties en leefstijlveranderingen), als voorwaarde voor behoud en/of verbetering van de eigen regie over het leven.

2.3 Fasen van fysiotherapeutisch handelen

Het fysiotherapeutisch handelen bestaat uit intake, onderzoek en behandeling. De intake behelst screening en anamnese. Fysiotherapeutisch onderzoek omvat lichamelijk onderzoek en diagnostische verrichtingen, waarbij de fysiotherapeut eventueel gebruikmaakt van passende klinimetrie (meetinstrumenten). Dit alles resulteert in een fysiotherapeutische diagnose. De fysiotherapeutische behandeling bestaat uit therapeutische verrichtingen en evaluatie. Het uitgangspunt van het eerder beschreven fysiotherapeutisch klinisch redeneren is dat bewegend disfunctioneren de kern vormt van het gezondheidsprobleem van de patiënt. Er is sprake van een gezondheidsprobleem wanneer de patiënt ervaart niet te kunnen bewegen zoals hij/zij dat wil of zoals de leefomgeving dit vereist of verlangt. Onderdeel van het gezondheidsprobleem is dat de patiënt handelingen niet of onvoldoende kan uitvoeren, omdat hij/zij gehinderd wordt door beperkingen in participatie, activiteiten en/of functie en/of door persoonlijke en/of omgevingsfactoren. Het samenspel van al deze factoren beïnvloedt de gezondheidstoestand. De samenhang ervan wordt met behulp van het functie- en gezondheidsmodel (ICF) in kaart gebracht.

Of en in welke mate deze factoren van invloed zijn op de gezondheidstoestand (en het verloop daarvan) moet de fysiotherapeut inschatten en waar mogelijk bepalen. De fysiotherapeut spreekt na de anamnese het vermoeden uit of en in welke mate er invloed is van alle relevante factoren op de gezondheidstoestand van de patiënt.

De fysiotherapeut meet vervolgens alle, waar mogelijk, relevante factoren (via aanvullende anamnese, klinimetrie, lichamelijk onderzoek) en schat deze, in samenspraak met de patiënt, op waarde:

- 1 De relevantie van de gevonden waarden voor de gezondheidstoestand van de patiënt;
- 2 De mate waarin elke (relevante) factor van invloed is op de gezondheidstoestand.

Ook worden de factoren gerelateerd aan de leefomgeving en persoonlijke factoren. Hiermee doet de fysiotherapeut een uitspraak over de samenhang van alle factoren van de gezondheidstoestand en de betekenis daarvan voor de gezondheidstoestand (de fysiotherapeutische diagnose).

Vervolgens wordt, in samenspraak met de patiënt, ingeschat (en waar mogelijk bepaald) welke factoren met fysiotherapeutische interventies beïnvloed kunnen worden en wat daarvan de gevolgen zijn voor de gezondheidstoestand en het beloop.

Screening

Screening is een proces waarbij de fysiotherapeut inzicht krijgt in de klachten en hulpvraag van de patiënt en besluit of verder fysiotherapeutisch onderzoek geïndiceerd is (KNGF Richtlijn Fysiotherapeutische dossievoering, 2019). Bij screening stelt de fysiotherapeut (met gerichte vragen in de anamnese of diagnostische verrichtingen) in een beperkte tijd vast of al dan niet sprake is van een herkenbaar patroon van kenmerkende tekenen en/of symptomen ('pluis' of 'niet-pluis') die vallen binnen het vakgebied van de fysiotherapie én de competenties van de individuele fysiotherapeut. Daarnaast bepaalt de fysiotherapeut in het screeningsproces door een gerichte anamnese en eventuele aanvullende diagnostische verrichtingen, of er een indicatie is voor fysiotherapie.

Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie en screening

Sinds 2006 bestaat de Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie (DTF). Hiermee hebben patiënten de wettelijke mogelijkheid om zonder verwijzing van een arts de fysiotherapeut te consulteren. Wanneer een patiënt zich via DTF aanmeldt, zal de fysiotherapeut altijd een screening uitvoeren.

Screening door de sportfysiotherapeut

Net als de fysiotherapeut voert de sportfysiotherapeut een screening uit bij patiënten die zich direct melden zonder verwijzing. Deze screening onderscheidt zich in algemene zin niet van de screening zoals de fysiotherapeut deze uitvoert op rode en gele vlaggen. De screening vindt meestal plaats in de eerstelijnspraktijk maar zeker ook in een sportomgeving zoals het sportveld waar de sportfysiotherapeut voorziet in sport(para)medische zorg. Aanvullend screent de sportfysiotherapeut specifiek op sportfysiotherapeutische (risico)factoren en/of contra-indicaties en herkent daarbij typische sportgerelateerde pathomechanismen.

In een sportomgeving kan een sportfysiotherapeut te maken krijgen met diverse specifieke letsels. Hij is namelijk de eerst aanwezige ter plaatse na sporttrauma. Zo zal screening sneller resulteren in het verlenen van eerste hulp bij sportongevallen.

Diagnostiek

In het diagnostisch proces inventariseert en analyseert de fysiotherapeut de klachten, ervaren beperkingen in het bewegend functioneren en de specifieke hulpvraag van de patiënt. De fysiotherapeut maakt hierbij gebruik van lichamelijk onderzoek en diagnostische verrichtingen. Waar mogelijk en relevant voor het klinisch redeneren, kan de fysiotherapeut in het onderzoek klinimetrie inzetten.

Op basis van de anamnese en het lichamelijk onderzoek vormt de fysiotherapeut een fysiotherapeutische diagnose. Ook wordt het behandelplan bepaald. Dit doet de fysiotherapeut samen met de patiënt en op basis van de hulpvraag, wensen en mogelijkheden van de patiënt en zijn/haar omgeving. In het behandelplan kunnen behandelbare grootheden en determinanten behorende tot de drie domeinen van het biopsychosociaal model en het ICF-model¹⁶ opgenomen zijn, in termen van (beperkingen in) activiteiten, participatie en/of functie, persoonsfactoren en/of omgevingsfactoren.

Diagnostiek door de sportfysiotherapeut

De sportfysiotherapeut inventariseert en analyseert op methodische wijze het gezondheidsprobleem met bewegen. Hij relateert dit probleem aan de sportspecifieke hulpvraag van de cliënt en inventariseert en analyseert de belemmerende en/of bevorderende factoren voor herstel. Hij houdt hierbij nadrukkelijk rekening met beschikbare middelen en voorkeuren van de sportende patiënt.

¹⁶ ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health (WHO)

De sportfysiotherapeut past gespecialiseerde kennis en kunde toe uit het domein sportfysiotherapie op het gebied van traumatologie, pathologie en pathofysiologie om vast te stellen in hoeverre het gezondheidsprobleem met of tijdens sportspecifiek bewegen gerelateerd is aan stoornissen en/of activiteiten binnen het musculoskeletaal bewegingssysteem.

De sportfysiotherapeut doet onderzoek naar en adviseert de patiënt en betrokkenen over het moment van return-to-play.

De sportfysiotherapeut doet onderzoek naar parameters en individuele effectvariabelen voor sport specifieke blessure preventieprogramma's.

Behandeling

Op basis van het behandelplan en de behandeldoelen die de fysiotherapeut samen met de patiënt heeft opgesteld, past hij/zij fysiotherapeutische verrichtingen toe om deze doelen te bereiken. Fysiotherapeutische verrichtingen kunnen lichaamsgerichte, bewegingsgerichte en beweeggedragsmatige interventies zijn. Kenmerkende voorwaardenscheppende lichaamsgerichte interventies zijn manuele technieken (zoals mobiliserende technieken van gewrichten), fysische technieken en massagetechnieken. Kenmerkende bewegingsgerichte interventies zijn oefentherapie en educatie. Kenmerkende beweeggedragsmatige interventies zijn coaching en advies bij het bewegen functioneren. Tijdens de behandeling worden behandeldoelen geëvalueerd en bijgesteld als daar aanleiding voor is. Aan de hand van de evaluatie bepaalt de fysiotherapeut, in samenspraak met de patiënt, of de behandeldoelen (voldoende) bereikt zijn.

Fysiotherapeutische dossiervoering

Volgens de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGB0; artikel 454) wordt de zorgverlener, in dit geval de fysiotherapeut, geacht een dossier in te richten dat gegevens bevat over de gezondheid van de patiënt, de uitgevoerde verrichtingen en andere gegevens die voor een goede hulpverlening noodzakelijk zijn. Voor een optimale zorgverlening en gegevensoverdracht is het belangrijk dat deze gegevens systematisch worden vastgelegd. Zie de KNGF Richtlijn Fysiotherapeutische dossiervoering¹⁷ voor aanbevelingen voor dossiervoering.

Behandeling door de sportfysiotherapeut

De sportfysiotherapeut weet wat de positieve én negatieve effecten kunnen zijn van sportfysiotherapeutische interventies en gerelateerde interventies en handelt hiernaar.

¹⁷ Zie KNGF Richtlijn Fysiotherapeutische dossiervoering 2019 via www.kngf.nl/kennisplatform/richtlijnen/fysiotherapeutische-dossiervoering-2019

De sportfysiotherapeut kent zijn eigen (persoonlijke) beperkingen en handelt hiernaar: hij zoekt/organiseert samenwerking met of verwijst door naar overige (zorg)professionals zoals de orthopedisch chirurg, sportarts en huisarts.

De sportfysiotherapeut informeert de patiënt over de prognose voor sporthervatting en welk preventief gedrag noodzakelijk is om recidive te voorkomen.

2.4 Een gezonde leefstijl en preventie

De fysiotherapeut integreert aspecten van een gezonde leefstijl in het fysiotherapeutisch handelen, bijvoorbeeld via educatie aan de patiënt en door het faciliteren van gedragsverandering. De fysiotherapeut kan ook een rol spelen in preventie. Bijvoorbeeld bij het voorkomen van verergering van een aandoening of klacht, het voorkomen van complicaties bij een operatie (door pre- en postoperatieve fysiotherapie) of educatie over leefstijl aan mensen met aandoeningen met een chronisch karakter, zoals hart- en vaataandoeningen.

Het bevorderen van een gezonde leefstijl

Het bevorderen van een gezonde leefstijl is een van de meest voorkomende uitgangspunten van preventie. Leefstijl wordt vaak beschreven aan de hand van de BRAVOM-factoren: Bewegen, Roken, Alcohol, Voeding, Ontspanning en Middelengebruik. Het uitgangspunt is dat de fysiotherapeut in beeld is bij leefstijlverandering als er sprake is van een beperking in het bewegend functioneren, waarbij beperkingen worden ervaren in een of meerdere ICF-domeinen. De fysiotherapeut is expert in het bewegend (dis)functioneren en het stimuleren van gezond beweeggedrag. Hij/zij heeft specifieke kennis en expertise op het gebied van het bewegend functioneren, een van de BRAVOM-factoren. De fysiotherapeut integreert het belang van een gezonde leefstijl in het fysiotherapeutisch handelen, bijvoorbeeld via coaching bij gezond beweeggedrag en educatie gericht op de andere leefstijlfactoren.

De fysiotherapeut bezit daarnaast beperkte kennis van aanpalende leefstijlfactoren die van invloed kunnen zijn op het bewegend functioneren en op activiteiten en participatie in het dagelijks leven van de patiënt. Denk daarbij aan de invloed van roken, alcohol, voeding en middelengebruik, stressreacties en ontspanning op de gezondheid. De fysiotherapeut is kritisch en reflectief op zijn/haar eigen gedrag, handelen en vakbekwaamheden. Door kennis van de aanpalende leefstijlfactoren weet hij/zij wanneer specifieke deskundigheid op een van deze gebieden gewenst is en doorverwijzing of samenwerking noodzakelijk. Een goede afstemming en samenwerking met andere disciplines is essentieel, zowel binnen het zorgdomein als met het sociale domein.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Preventie

Het bevorderen van een gezonde leefstijl met gezond beweeggedrag is een preventieve interventie die sterk gestimuleerd wordt. Samen met andere disciplines (uit bijvoorbeeld zorg of welzijn) werken fysiotherapeuten proactief aan preventie en gezondheidsbevordering. Preventie is gericht op specifieke doelgroepen die ondersteuning nodig hebben. Hierbij wordt vaak een onderscheid gemaakt op basis van het ziektestadium: van de gezonde populatie (universele en selectieve preventie) tot en met mensen met een ziekte of aandoening (geïndiceerde of zorggerelateerde preventie). Tabel 1 geeft de doelen van preventie en de rol van de fysiotherapie bij specifieke doelgroepen weer.

Tabel 1 Doelen van preventie en de rol van de fysiotherapie

Doelgroep	Doel preventie	Rol fysiotherapie	Vorm van preventie
Gezonde bevolking	Voorkomen van ziekte of aandoening	Geen vakgebied fysiotherapie	Universele preventie
Bevolkingsgroepen met een verhoogd risico op een aandoening of klacht	Voorkomen van daadwerkelijk ziek worden	Geen vakgebied fysiotherapie. De fysiotherapeut kan een signalerende rol vervullen	Selectieve preventie
Mensen met beginnende klachten	Voorkomen dat beginnende klachten verergeren tot een aandoening	Vakgebied fysiotherapie	Geïndiceerde preventie
Mensen met een ziekte/aandoening	Voorkomen van complicaties, beperkingen, recidieven, afname kwaliteit van leven, sterfte	Vakgebied fysiotherapie	Zorggerelateerde preventie

Geïndiceerde preventie en zorggerelateerde preventie behoren tot het vakgebied van de fysiotherapie. Bij selectieve preventie heeft de fysiotherapeut meer een signalerende en adviserende rol, bijvoorbeeld in overdracht en triage. De fysiotherapeut deelt kennis, ervaring en inzichten over bewegend functioneren, om zo te voorkomen dat mensen met een risico op een aandoening die ook daadwerkelijk krijgen. De fysiotherapeut is hierin deskundig en uniek in deze deskundigheid.

Universele preventie ter bevordering van gezondheid in het private of sociale domein, wordt niet gerekend tot het vakgebied van de fysiotherapie. Fysiotherapeuten zijn hierin deskundig maar niet uniek in deze deskundigheid. Fysiotherapeuten kunnen zich uiteraard, op basis van hun eigen specifieke expertise, wel actief inzetten in dit domein en buiten het fysiotherapeutisch vakgebied producten en/of diensten aanbieden. Een voorbeeld is het aanbieden van beweegactiviteiten voor 'gezonde' mensen (zonder hulpvraag op het gebied van het bewegend functioneren). Deelnemers

kunnen zelf kiezen of ze deze beweegactiviteiten bij een fysiotherapeut volgen of bij een andere aanbieder. In dit geval voert de fysiotherapeut een extra rol uit die buiten het vakgebied valt. Als het gaat om preventie, zijn de grenzen van het vakgebied niet volledig af te bakenen. Er is sprake van een grijs gebied. Verschillende factoren bepalen of preventie wel of niet binnen het vakgebied fysiotherapie past. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aantal factoren dat de gezondheidstoestand van de patiënt bepaalt en de mate van interactie tussen deze factoren, de medische status of medische voorgeschiedenis, de hulpvraag, de setting en leefomgeving van de patiënt. Belangrijk hierbij is de vraag: is de deskundigheid van de fysiotherapeut in het bewegend functioneren uniek of beschikken ook andere disciplines over voldoende deskundigheid?

Preventie door de sportfysiotherapeut

De sportfysiotherapeut toont bij comorbiditeit en complexe problematiek initiatief, organiseert en neemt de leiding namens de patiënt en/of zijn direct betrokkenen binnen een sportfysiotherapeutisch en/of blessurepreventief zorgtraject.

De sportfysiotherapeut ziet bij complexe problematiek hiaten in de noodzakelijke zorg van zijn cliënt en organiseert en stemt af met overige (zorg)professionals om een adequaat (sportgericht) preventieplan te ontwikkelen.

De sportfysiotherapeut streeft altijd na om inactiviteit te verminderen.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

3 Rollen van de fysiotherapeut

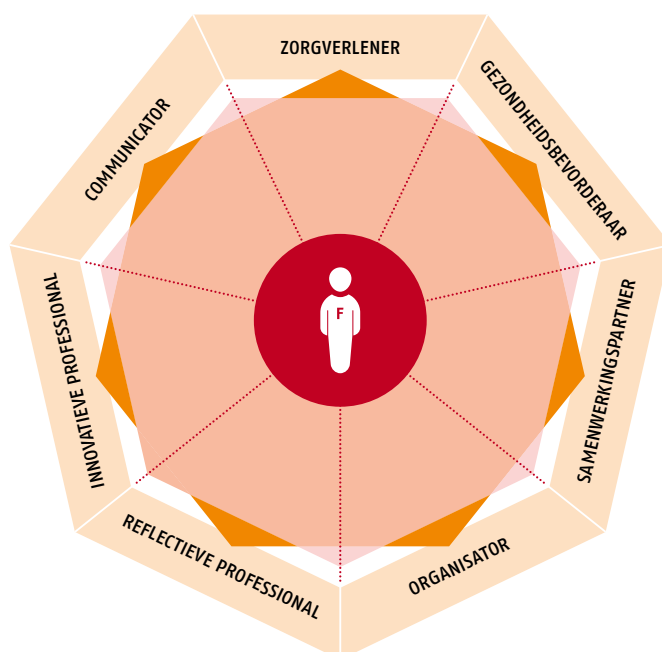
In **MODULE 1** en **MODULE 2** zijn de ontwikkelingen in de gezondheidszorg, de fysiotherapeutische zorg en het beroep van fysiotherapeut beschreven. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor de uitoefening van de zorg, de taakgebieden en bijbehorende rollen van de fysiotherapeut.

Rollen

In dit Beroepsprofiel is de beroepsuitoefening van de fysiotherapeut beschreven aan de hand van zeven rollen. Deze rollen zijn afgeleid van het Canadian Medical Education Directives for Specialists (CanMEDS) 2015 model. Meer informatie over rollen binnen CanMEDS is te vinden in [bijlage 5](#). Binnen dit model staat het werken als fysiotherapeut centraal en zullen altijd – in meer of mindere mate – meerdere rollen tegelijkertijd worden ingezet.

Elke rol is opgebouwd uit een aantal competenties. Deze competenties zijn vervolgens te verdelen in de samenhangende bouwstenen 'kennis', 'vaardigheden' en 'attitude'. Voor elke fysiotherapeut geldt dat hij of zij alle competenties behorende bij de rollen zodanig moet beheersen, dat uitoefening van de rollen in de beroepspraktijk mogelijk is. Daarbij moet de fysiotherapeut deze rollen ook, passend bij de praktijksituatie, in verschillende combinaties kunnen bekleden. De volgende rollen worden onderscheiden: 1) Zorgverlener, 2) Gezondheidsbevorderaar, 3) Samenwerkingspartner, 4) Organisator, 5) Reflectieve professional 6) Innovatieve professional en 7) Communicator.

Figuur 2 Rollen van de fysiotherapeut

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

In **MODULE 4** staan de zeven rollen van de fysiotherapeut verder uitgewerkt, inclusief bijbehorende competenties. De competenties zijn beschreven op het niveau waaraan de fysiotherapeut direct na afstuderen voldoet. De competenties van fysiotherapeuten met aantekening en de verbijzonderd fysiotherapeuten staan beschreven in desbetreffende profielen.

In het beroepsprofiel van een **verbijzonderd fysiotherapeut** worden de competenties beschreven die elke fysiotherapeut met deze specifieke opleiding moet beheersen, zodat de uitoefening van de rollen in de beroepspraktijk mogelijk is.

Bijzondere positie voor de rol van communicator

Het is onmogelijk om niet te communiceren. Daarom verdient de rol van communicator bijzondere aandacht. Deze rol is namelijk in elke beroepssituatie aanwezig. De hierbij behorende competenties zijn noodzakelijk om andere rollen zichtbaar en uitvoerbaar te maken.

Veranderingen ten opzichte van het vorige Beroepsprofiel (KNGF, 2014)

Zoals in de vorige paragrafen is beschreven, is de beschrijving van de bekwaamheid van de fysiotherapeut in dit Beroepsprofiel opgebouwd uit rollen en bijbehorende competenties. In het vorige Beroepsprofiel Fysiotherapeut (KNGF, 2014) werd gesproken over afzonderlijke competentiegebieden binnen het fysiotherapeutisch handelen. In onderstaande tabel is weergegeven hoe de competentiegebieden uit het Beroepsprofiel van 2014 zich verhouden tot de rollen van de fysiotherapeut in het huidige Beroepsprofiel.

Tabel 2 **Competentiegebieden (2014) t.o.v. rollen fysiotherapeut (2021)**

Competentiegebieden (2014)	Rollen Fysiotherapeut (2021)
Fysiotherapeutisch handelen	Zorgverlener
Maatschappelijk handelen	Gezondheidsbevorderaar
Samenwerken	Samenwerkingspartner
Organiseren	Organisator
Professioneel handelen	Reflectieve professional
Kennis delen en wetenschap beoefenen	Innovatieve professional
Communiceren	Communicator

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

4 De competenties van de fysiotherapeut

Om het beroep van fysiotherapeut uit te oefenen, moet de fysiotherapeut over verschillende competenties beschikken. Deze zijn essentieel om de rollen binnen de genoemde taakgebieden van de fysiotherapeut te kunnen vervullen.

In deze module worden de rollen, met de daarbij behorende competenties, afzonderlijk beschreven. In de praktijk overlappen de rollen elkaar en zal de fysiotherapeut ze tegelijkertijd vervullen. De competenties zijn geformuleerd in werkwoorden als termen van gedrag. Bij de (omschrijving van) competenties gaat het om feitelijk (observeerbaar) gedrag in beroepssituaties.

Competenties

Het Beroepsprofiel Fysiotherapeut beschrijft de basis van de fysiotherapeut als kenmerken waar hij/zij direct na afstuderen aan voldoet. Niet het eindpunt maar het startpunt van de bekwaamheid van de fysiotherapeut wordt dus weergegeven. De competenties zijn daarom beschreven op niveau 6 van het European Qualifications Framework (EQF-niveau 6). De competenties hebben betrekking op het vakgebied fysiotherapie zoals beschreven in **MODULE 2**. Op de volgende pagina's zijn de competenties per rol beschreven. Meer informatie over EQF-6 is gegeven in [bijlage 6](#).

Iedere fysiotherapeut is in staat om zelfstandig de rollen uit te voeren aan de hand van de beschreven competenties. Voor elke rol geldt dat de fysiotherapeut verantwoordelijkheid draagt voor eigen werk en handelt in lijn met geldende wet- en regelgeving en beroeps- en kwaliteitsstandaarden. De fysiotherapeut draagt gedeelde verantwoordelijkheid in processen waarbij hij/zij met meerdere (zorg)professionals samenwerkt.

Competenties van de sportfysiotherapeut

Het beroepsprofiel voor de sportfysiotherapeut beschrijft de basis van de sportfysiotherapeut als kenmerken waar hij/zij direct na het afstuderen aan voldoet.

De sportfysiotherapeut bezit de competenties die de bachelor (BSc.) fysiotherapeut ook beheerst, met daarbij aanvullende competenties op niveau 6 en 7 van het European Qualifications Framework (EQF-niveau 6 en 7). De sportfysiotherapeut vult de competenties die de BSc. Fysiotherapeut ook beheerst in met specifiek verworven aanvullende kennis, vaardigheden en attitude. Deze staan beschreven in **MODULE 2** en is hieronder gespecificeerd per rol. De competenties in **MODULE 4** zijn daardoor niet te lezen zonder kennis te nemen van deze verdiepende rolbeschrijving en **MODULE 2**.

Professionele ontwikkeling

Elke fysiotherapeut ontwikkelt zich na de initiële opleiding op zijn of haar eigen manier. Op basis van passie, persoonlijke interesse, expertise, ontwikkelingen in de samenleving en de gezondheidszorg en/of ervaring bepaalt iedere fysiotherapeut de eigen route in professionele ontwikkeling. Iedere fysiotherapeut ontwikkelt gedurende de professionele loopbaan dan ook competenties binnen de verschillende rollen. De vormen van professionele ontwikkeling zijn zeer divers. Zo kunnen fysiotherapeuten kiezen voor het volgen van opleidingen, cursussen, workshops, lezingen, blended en/of e-learnings (georganiseerde leeractiviteiten). Ook kunnen zij zich verder ontwikkelen tijdens het werk zelf of door te leren van anderen, bijvoorbeeld via reflectie, (interview)gesprekken, (collegiaal) overleg, coaching en feedback. Meer informatie over professionele ontwikkeling in de fysiotherapie is beschreven in de KNGF Beroepskolom.

De specifieke expertisegebieden en competenties van verbijzonderd fysiotherapeuten, fysiotherapeuten met aantekening en fysiotherapeuten werkzaam in een specifieke setting of met een specifieke doelgroep, staan beschreven in de desbetreffende profielen.

Zorgverlener

Als zorgverlener verleent de fysiotherapeut patiëntgerichte zorg aan patiënten met een hulpvraag gerelateerd aan ervaren beperkingen in het bewegend functioneren. Na afweging of er sprake is van een indicatie voor fysiotherapie, verleent de fysiotherapeut zorg via begeleiding, coaching en/of behandeling. Fysiotherapeutische zorg is gebaseerd op klinisch redeneren en gedeelde besluitvorming. Hierin worden klinische expertise, wetenschappelijke evidentie, contextuele factoren en voorkeuren van de patiënt en/of zijn/haar naaste(n) gewogen (evidence-based practice). De fysiotherapeut ondersteunt het zelfmanagement van de patiënt en houdt rekening met zijn/haar leefomgeving.

Als zorgverlener richt de sportfysiotherapeut zich op patiënten met ziektes/aandoeningen/klachtenbeelden die gerelateerd zijn aan beperkingen in sportparticipatie op het gewenste prestatieniveau. Er is daarbij vaak een grote individuele variabiliteit en onvoorspelbaarheid in klinische presentatie en beloop. De aard, omvang, niveau van de sport en de context waarbinnen deze sport bedreven wordt, zijn zeer uiteenlopend. De sportfysiotherapeut past cyclisch en consequent zijn specialistische kennis en ervaring toe op het gebied van sport en prestatie, (inter)nationale wetenschappelijke bronnen en patient values binnen het klinisch redeneren en handelen. Hij kan hierbij oordelen formuleren, ook wanneer er sprake is van onvolledige of beperkte informatie. Hierbij houdt hij rekening met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Competenties van de fysiotherapeut als zorgverlener

- De fysiotherapeut screent (met behulp van rode vlaggen, een gerichte [hetero]anamnese, zo nodig aangevuld met lichamelijk onderzoek) om te besluiten of de hulpvraag van de patiënt tot het vakgebied van de fysiotherapeut hoort en er sprake is van een indicatie voor fysiotherapie.
- De fysiotherapeut inventariseert en analyseert met een gerichte (hetero)anamnese en lichamelijk onderzoek de hulpvraag van de patiënt, om te komen tot de fysiotherapeutische diagnose.
- De fysiotherapeut stelt, op basis van een afweging vanuit wetenschappelijk evidentie, klinische expertise, contextuele factoren en de voorkeuren van de patiënt (en/of zijn/haar naaste[n]), een behandelplan op, met als doel de hulpvraag van de patiënt te beantwoorden, het bewegend functioneren te bevorderen en het zelfmanagement van de patiënt waar nodig te ondersteunen.
- De fysiotherapeut voert, in samenspraak met de patiënt, het behandelplan uit, met als doel de hulpvraag van de patiënt te beantwoorden, het bewegend functioneren en het zelfmanagement van de patiënt te bevorderen.
- De fysiotherapeut begeleidt en coacht de patiënt (en/of zijn/haar naaste[n]), afgestemd op de leefomgeving van de patiënt, met als doel het bewegend functioneren en het zelfmanagement van de patiënt te bevorderen.
- De fysiotherapeut registreert, toetst en evalueert de behandelresultaten met behulp van relevante klinimetrie en de ervaringen van de patiënt, en stelt, indien passend, in samenspraak met de patiënt het behandelplan bij, om tegemoet te komen aan de hulpvraag van de patiënt.
- De fysiotherapeut verzorgt op geëigende wijze heldere en volledige dossiervoering voor het borgen van de continuïteit van de behandeling en gegevensoverdracht naar de patiënt en andere zorgprofessionals.
- De fysiotherapeut bouwt een constructieve en respectvolle vertrouwens- en behandelrelatie op met de patiënt (en/of zijn/haar naaste[n]) voor het doelmatig verlenen van fysiotherapeutische zorg met inachtneming van de privacy van de patiënt.

Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als zorgverlener

- De sportfysiotherapeut analyseert op methodische wijze een probleem met het bewegend functioneren dat gekenmerkt wordt door een hoge mate van onzekerheid en/of onvoorspelbaarheid en/of veiligheidsrisico en past vakspecifieke en vakoverstijgende kennis toe om tot een (contra-)indicatiestelling te komen. >

- > De sportfysiotherapeut neemt een besluit over een zorgvraag die gekenmerkt wordt door een hoge mate van onzekerheid en/of onvoorspelbaarheid en/of veiligheidsrisico, met behulp van geavanceerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis en vaardigheden, om tot een onderbouwd behandelplan te komen.
- De sportfysiotherapeut past, waar nodig, een nieuwe procedure en/of behandelstrategie die afwijkt van richtlijnen, beroepsstandaarden en protocollen, door systematisch en methodisch te werk te gaan, om zo een patiënt met een zorgvraag met een hoge mate van onzekerheid en/of onvoorspelbaarheid en/of veiligheidsrisico te behandelen.
- De sportfysiotherapeut adviseert (on)gevraagd andere zorgprofessionals binnen een behandelteam door het inbrengen van bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis en draagt zo bij aan de professionele kennis en kwaliteit van werken van het behandelteam.
- De sportfysiotherapeut identificeert op methodische wijze een probleem met het bewegend functioneren en past vakspecifieke kennis toe om te komen tot een (contra-) indicatiestelling.
- De sportfysiotherapeut verzamelt en interpreteert relevante gegevens bij een zorgvraag met behulp van bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke kennis en vaardigheden om tot een behandelplan te komen.
- De sportfysiotherapeut begeleidt patiënten in groepsverband en houdt daarbij rekening met de samenstelling en groepsdynamica om te komen tot een passende fysiotherapeutische behandeling (voor de groep)
- De sportfysiotherapeut informeert andere zorgprofessionals binnen een behandelteam met behulp van bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke kennis om bij te dragen aan de professionele ontwikkeling en kwaliteit van werken van het behandelteam. ●

Gezondheidsbevorderaar

Als gezondheidsbevorderaar signaleert, herkent en analyseert de fysiotherapeut leefstijlfactoren in het kader van geïndiceerde en zorggerelateerde preventie. De fysiotherapeut biedt vanuit een coachende rol zelfmanagementondersteuning aan, gericht op duurzame leefstijlverbetering in de leefomgeving van de patiënt. De primaire focus ligt op het bewegend functioneren gerelateerd aan de leefomgeving van de patiënt.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

De rol van gezondheidsbevorderaar vult de sportfysiotherapeut in binnen de context van sport. De sportfysiotherapeut streeft daarbij naar het behoud van sportparticipatie. Dit doet hij altijd in overleg met de patiënt en weegt daarbij de belangen af van de patiënt en alle andere stakeholders in brede zin. Hierbij anticipeert de sportfysiotherapeut ook op achteruitgang, dat wil zeggen verlies aan prestatie of het toenemen van symptomen. Daarnaast organiseert en participeert de sportfysiotherapeut in (innovatieve) activiteiten zoals voorlichting en trainingen op het gebied van sportblessurepreventie en prestatie dan wel ontwikkelingen die daaraan bijdragen.

Competenties van de fysiotherapeut als gezondheidsbevorderaar

- De fysiotherapeut signaleert en inventariseert met een gerichte anamnese, zo nodig aangevuld met klinimetrie, leefstijlfactoren van de patiënt en zijn/haar leefomgeving, om te besluiten of er een indicatie is voor zelfmanagementondersteuning gericht op duurzame leefstijlverbetering.
- De fysiotherapeut inventariseert en analyseert beïnvloedbare leefstijlfactoren, met als doel gezond (beweeg)gedrag te stimuleren met technieken voor gedragsverandering en zelfmanagementondersteuning.
- De fysiotherapeut stelt, afgestemd op en in samenspraak met de patiënt en eventuele samenwerkingspartners, vast welke vorm van zelfmanagementondersteuning passend is en maakt een plan van aanpak om een duurzame leefstijlverbetering te bevorderen.
- De fysiotherapeut begeleidt en coacht de patiënt en/of zijn/haar naaste(n), rekening houdend met zijn/haar mogelijkheden en leefomgeving, met als doel het ondersteunen van zelfmanagement gericht op een duurzame leefstijlverbetering.
- De fysiotherapeut registreert, toetst en evalueert met behulp van relevante klinimetrie en ervaringen van de patiënt en/of zijn/haar naaste(n), de resultaten van de leefstijlverbetering op basis van relevante leefstijlfactoren en stelt, indien nodig en in samenspraak met de patiënt en/of zijn/haar naaste(n), de vorm van ondersteuning bij.
- De fysiotherapeut bouwt een constructieve vertrouwensrelatie op met de patiënt en/of zijn/haar naaste(n) voor een doelmatige zelfmanagementondersteuning gerelateerd aan een duurzame leefstijlverbetering.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT**Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als gezondheidsbevorderaar**

- De sportfysiotherapeut integreert bij groepen mensen met een verhoogd risico op (toenemende) problemen bij het bewegend functioneren, als gevolg van een aandoening of ziekte, zijn geavanceerde vakspecifieke, bijzonder gespecialiseerde kennis en vaardigheden om te komen tot passende preventieve interventie(s).
- De sportfysiotherapeut formuleert op basis van zijn bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis en vaardigheden een onderbouwde visie op geïndiceerde of zorggerelateerde preventie waarin veranderende maatschappelijke ontwikkelingen in de zorg zijn meegenomen, met als doel om een bijdrage te leveren aan nieuw beleid en/of strategieën.
- De sportfysiotherapeut formuleert op basis van klinische expertise en vaardigheden een onderbouwde visie op (geïndiceerde) zorggerelateerde preventie die rekening houdt met veranderende maatschappelijke ontwikkelingen in de zorg. ●

Samenwerkingspartner

Als samenwerkingspartner initieert de fysiotherapeut intra- en interprofessionele samenwerking. Hij/zij werkt samen met collega-fysiotherapeuten en andere (zorg)professionals (samenwerkingspartners) om de juiste zorg voor de patiënt te organiseren en te bieden, en zo bij te dragen aan de ondersteuning en verbetering van de gezondheid van patiënten.

De fysiotherapeut informeert patiënten en samenwerkingspartners over het vakgebied van de fysiotherapeut. Hij/zij is op de hoogte van het vakgebied en de deskundigheid van samenwerkingspartners en verwijst patiënten, indien nodig, naar hen. Hiermee draagt de fysiotherapeut bij aan het organiseren van de juiste zorg voor de patiënt en de maatschappelijke positionering van het vakgebied van de fysiotherapie, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau.

De context waarin de sportfysiotherapeut werkt is bij uitstek (maar niet slechts) interprofessioneel en hij/zij kan hier binnen multifactoriële aspecten duiden vanuit verschillende disciplines en perspectieven.

Hierbij toont de sportfysiotherapeut actief leiderschap en voert regie in samenwerkingen en ketenzorg en heeft oog voor alle facetten binnen het domein van sport en presteren.

De sportfysiotherapeut functioneert hierbij als expert/verlengde arm op het gebied van het bewegend functioneren, naast medisch specialisten (zoals (maar niet uitputtend) de specialist sportgeneeskunde, orthopedisch chirurg, radioloog).

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

Competenties van de fysiotherapeut als samenwerkingspartner

- De fysiotherapeut werkt proactief samen met samenwerkingspartners en heeft daarbij oog voor onderlinge verhoudingen, met als doel goede, interprofessionele zorg te bieden.
- De fysiotherapeut verdiept zich in de deskundigheid en het vakgebied van (potentiële) samenwerkingspartners en de organisatie van zorg (lokaal, regionaal en/of landelijk), en stelt zich open voor samenwerking, met als doel potentiële samenwerkingspartners adequaat en proactief te benaderen en betrekken in de ondersteuning van patiënten.
- De fysiotherapeut informeert patiënten, samenwerkingspartners en andere (zorg)professionals over de relevantie van het vakgebied fysiotherapie en de eigen expertise in zorgverlening en gezondheidsbevordering, met als doel het aangaan en verkrijgen van een duurzame samenwerking om de juiste zorg voor de patiënt te organiseren.
- De fysiotherapeut volgt ontwikkelingen in de maatschappij en gezondheidszorg die (potentieel) impact hebben op de fysiotherapie, om bij te dragen aan een toekomstbestendige maatschappelijke positie van het vak en het vak te vertegenwoordigen in samenwerkingsstructuren en de samenleving.
- De fysiotherapeut bouwt een constructieve relatie op met samenwerkingspartners, om zo te komen tot een effectieve en duurzame samenwerking.

SPORT- FYSIOTHERAPEUT

Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als samenwerkingspartner

- De sportfysiotherapeut neemt initiatieven, verbindt partijen en toont professioneel leiderschap binnen interprofessionele samenwerkingsverbanden om te komen tot doelmatige zorg.
- De sportfysiotherapeut neemt verantwoordelijkheid in interprofessionele samenwerkingsverbanden door zijn bijzonder gespecialiseerde vakspecifiek kennis en vaardigheden in te zetten en zo gezamenlijk te komen tot het beste zorgpad voor de patiënt. ●

Organisator

Als organisator coördineert, organiseert en registreert de fysiotherapeut de eigen werkzaamheden en de zorg voor de patiënt. Dit doet hij/zij binnen de fysiotherapie en met samenwerkingspartners daarbuiten, om zo de continuïteit van zorg te borgen. De fysiotherapeut draagt informatie op duidelijke wijze over op samenwerkingspartners, zoals collega-fysiotherapeuten. De fysiotherapeut is zich hierbij bewust van contextuele factoren, zoals de (sociale) omgeving, het dynamische gezondheidszorgsysteem, wet- en regelgeving en financieel economische factoren.

De fysiotherapeut waarborgt de veiligheid en doelmatigheid van de zorg. De fysiotherapeut is zich bewust van de omgeving en organisatie waarbinnen hij/zij werkt. Dit geldt ook voor de bijhorende ambities en doelstellingen. De fysiotherapeut denkt hier proactief en constructief in mee en kiest de best passende wijze van informatieoverdracht.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

De rol van de sportfysiotherapeut gaat verder dan alleen de zorg rondom de individuele patiënt. Hij richt zich ook op het mesoniveau van de organisatie van zorg. De sportfysiotherapeut kijkt ook buiten de muren van zijn eigen organisatie en is zich bewust van zijn eigen rol en die van zijn organisatie in de zorgketen en kan vraagstukken op dit gebied omzetten naar initiatieven met een teambelang, verenigings- of clubbelang en/of maatschappelijk belang. Zowel lokaal, regionaal als (inter)nationaal. Daarnaast organiseert de sportfysiotherapeut op doelmatige, transparante en veilige wijze de eigen werkzaamheden.

Competenties van de fysiotherapeut als organisator

- De fysiotherapeut plant en organiseert de zorgverlening en/of gezondheidsbevordering voor de individuele patiënt, zodanig dat er efficiënt, doelmatig en veilig gebruik wordt gemaakt van de beschikbare mogelijkheden en middelen van de patiënt, fysiotherapeut, werkorganisatie, omgeving en van de samenleving.
- De fysiotherapeut volgt en bewaakt het fysiotherapeutisch zorgverleningsproces van de individuele patiënt, om tijdig aanpassingen te doen in de planning of uitvoering wanneer de situatie daarom vraagt.
- De fysiotherapeut evalueert de fysiotherapeutische werkzaamheden en registreert deze zodanig dat het fysiotherapeutisch zorgverleningsproces uitlegbaar en begrijpelijk is voor patiënt, naaste(n) en samenwerkingspartners, om de continuïteit en transparantie van de zorg te borgen.
- De fysiotherapeut weegt factoren af die een rol kunnen spelen en invloed kunnen hebben op de fysiotherapeutische zorgverlening, en maakt deze factoren op heldere wijze bespreekbaar met de patiënt en samenwerkingspartners, zodanig dat continuïteit van zorg geborgd is binnen de mogelijkheden van de patiënt, fysiotherapeut en samenleving.
- De fysiotherapeut stelt zich actief op de hoogte van de doelstellingen en ambities van de eigen werkomgeving of -organisatie, denkt hier proactief in mee en past zich hieraan, waar nodig, aan, met als doel bij te dragen aan de positionering van de fysiotherapie op lokaal, regionaal en/of landelijk niveau.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT**Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als organisator**

- De sportfysiotherapeut signaleert tekortkomingen binnen samenwerkingsverbanden en neemt initiatief om een organisatorisch proces (ter verbetering) op te stellen en op systematische- en methodische wijze te initiëren om de samenwerking te optimaliseren.
- De sportfysiotherapeut signaleert tekortkomingen binnen de eigen organisatie en stelt verbeteringen voor van organisatorische processen. ●

Reflectieve professional

Als reflectieve professional hanteert, bevordert en onderhoudt de fysiotherapeut de eigen vakbekwaamheid en draagt bij aan die van collega-fysiotherapeuten en andere samenwerkingspartners. Kern hierbij is het ontwikkelen van een (eigen) professionele identiteit, waarbij voortdurende reflectie op eigen handelen essentieel is. De fysiotherapeut is verantwoordelijk voor het plannen en organiseren van de eigen professionele ontwikkeling, en ondersteunt die van collega-fysiotherapeuten en andere samenwerkingspartners door reflectie op hun handelen en/of gedrag.

Als reflectieve professional beschikt de sportfysiotherapeut over een ethische sensitiviteit en analyseert en vergelijkt meervoudige perspectieven. De sportfysiotherapeut is zich ervan bewust dat elke afweging die gemaakt wordt, rekening houdt met de context en overtuigingen van de individuele sporter, zijn directe omgeving en alle andere stakeholders. Een dergelijke weging is dus nooit lineair en vraagt een beschouwelijke attitude. De sportfysiotherapeut formuleert oordelen op grond van onvolledige of beperkte informatie. De sportfysiotherapeut is zich ervan bewust dat de context waarbinnen het gezondheidsprobleem zich voordoet leidt tot specifieke keuzes die bij een ogenschijnlijk klinisch (biomedisch, aandoening) gelijke presentatie dus kan leiden tot een andere interventie.

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT**Competenties van de fysiotherapeut als reflectieve professional**

- De fysiotherapeut plant en organiseert de eigen professionele ontwikkeling op basis van zijn/haar wensen, behoeften en mogelijkheden, met als doel zichzelf in de verschillende rollen van de fysiotherapeut structureel en planmatig te ontwikkelen.
- De fysiotherapeut reflecteert op de eigen expertise in relatie tot de hulpvraag van de patiënt, om te besluiten of hij/zij zelf bekwaam is om de patiënt te begeleiden, of advies zal vragen aan of verwijzen naar een collega-fysiotherapeut of andere samenwerkingspartner. >

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

- > De fysiotherapeut reflecteert kritisch op de eigen kennis, vaardigheden en het fysiotherapeutisch handelen, met als doel zich voortdurend te ontwikkelen als professional.
- De fysiotherapeut vraagt feedback aan collega-fysiotherapeuten en andere samenwerkingspartners en stelt zich open op voor het ontvangen van feedback, met als doel zich voortdurend te ontwikkelen als professional.
- De fysiotherapeut reflecteert op het professioneel handelen van collega-fysiotherapeuten en geeft constructieve feedback, met als doel bij te dragen aan de ontwikkeling van collega-fysiotherapeuten.

SPORT- FYSIOTHERAPEUT

Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als reflectieve professional

- De sportfysiotherapeut reflecteert op zijn attitude als zorgprofessional, sportfysiotherapeutisch handelen, bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke kennis en vaardigheden en stelt een verbeterplan op met als doel zichzelf continu te ontwikkelen als professional.
- De sportfysiotherapeut herkent en evalueert in een behandelrelatie (ethische) handelingsdilemma's en kan door middel van expliciet moreel beraad een afweging maken ten behoeve van de behandeling van de patiënt.
- De sportfysiotherapeut verzamelt en interpreteert relevante gegevens over (ethische) handelingsdilemma's binnen zijn vakgebied en kan door middel van een afweging de behandeling van de patiënt initiëren. ●

Innovatieve professional

Als innovatieve professional draagt de fysiotherapeut bij aan innovatie binnen de zorg in het algemeen en binnen het vakgebied van de fysiotherapeut in het bijzonder. De fysiotherapeut signaleert, analyseert en interpreteert organisatorische, vakinhoudelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen binnen de zorg in het algemeen, en fysiotherapie in het bijzonder, en deelt deze met collega's. De fysiotherapeut neemt deel aan initiatieven voor vernieuwing en/of verbetering van (fysiotherapeutische) zorg.

Het is de verantwoordelijkheid van de fysiotherapeut om relevante innovaties toe te passen en te implementeren in het eigen handelen. De fysiotherapeut zet zorgtechnologie, zoals blended care en andere e-health-toepassingen, in wanneer dit past bij de hulpvraag en leefomgeving van de patiënt. Dit kan aanvullend aan de behandeling gebeuren, maar ook als (gedeeltelijke) substitutie van de fysiotherapeutische behandeling met het streven de zorg beter en/of doelmatiger te maken. De fysiotherapeut heeft ten aanzien van innovaties een open en kritische attitude. Zorgtechnologie kan worden ingezet wanneer dit past bij de hulpvraag en leefomgeving van de patiënt.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

Als innovatieve professional evalueert, initieert, ontwerpt en implementeert de sportfysiotherapeut de ontwikkeling van nieuwe kennis, zorgvernieuwingen en procedures en integreert hierbij ook kennis uit verschillende andere vakgebieden. De sportfysiotherapeut handelt hierbij over de grenzen van de eigen werksetting heen en in co-creatie met patiënten, collega-professionals en andere stakeholders. Op basis van de bijzonder gespecialiseerde kennis op het gebied van sport en prestatie en onderzoeks- en innovatievaardigheden, beschouwt de sportfysiotherapeut praktijkvraagstukken vanuit metaperspectief en dit leidt tot innovatie in het eigen werk en tot inzichten en innovaties in het bredere vakgebied van de sportfysiotherapie.

Competenties van de fysiotherapeut als innovatieve professional

- De fysiotherapeut signaleert (mogelijkheden voor) innovatie op basis van de ontwikkeling van het vak, de behoeften uit het veld en de eigen professionele ontwikkeling, met als doel om verbeteringsuggesties te identificeren, formuleren en onderbouwen.
- De fysiotherapeut past, indien relevant en zinvol, innovaties toe, al dan niet samen met samenwerkingspartners, met als doel om de (fysiotherapeutische) zorg te verbeteren, op korte en langere termijn en zowel inhoudelijk als organisatorisch.
- De fysiotherapeut zet zorgtechnologie in, met als doel de zorg beter en/of doelmatiger te maken waarbij de fysiotherapeut samen met de patiënt een weloverwogen keuze maakt of en in welke vorm zorgtechnologie zinvol kan worden toegepast.
- De fysiotherapeut leest en interpreteert vakinhoudelijke en wetenschappelijke informatie en past deze, waar relevant, toe, met als doel de fysiotherapeutische zorgverlening te allen tijde zo actueel, efficiënt en doelmatig mogelijk vorm te geven.
- De fysiotherapeut analyseert de innovatie en de mogelijkheden voor toepassing, rekening houdend met patiënt en omgeving, met als doel de innovatie op een doelmatige en veilige manier te implementeren.
- De fysiotherapeut participeert in wetenschappelijk onderzoek en past uitkomsten uit wetenschappelijk onderzoek toe, teneinde de kwaliteit van fysiotherapeutische zorg te bevorderen en het vakgebied fysiotherapie te positioneren in de maatschappij.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als innovatieve professional

- De sportfysiotherapeut initieert praktijkgericht onderzoek op basis van zijn bijzonder geavanceerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis, zo nodig in samenwerking met andere onderzoekers, met als doel kennis te verbreden of verdiepen.
- De sportfysiotherapeut ontwikkelt (op basis van zorgvragen) innovaties op een planmatige wijze en maakt een implementatie plan, met als doel om de zorg zowel inhoudelijk als organisatorisch te verbeteren op de korte en lange termijn.
- De sportfysiotherapeut implementeert innovaties op een procesmatige manier, gebruikmakend van zijn bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis met als doel om de zorg zowel inhoudelijk als organisatorisch te verbeteren op de korte en lange termijn.
- De sportfysiotherapeut onderzoekt zelfstandig een praktijkvraagstuk door middel van passende methodologische technieken met als doel het verdiepen en verbreden van kennis.
- De sportfysiotherapeut implementeert onderzoeksresultaten binnen de eigen werksetting en/of binnen en buiten het eigen beroepenveld door middel van passende methodologische technieken om te komen tot een verbetering van de beroepspraktijk.
- De sportfysiotherapeut toont professioneel leiderschap binnen een onderzoek- en/ of innovatieproject bij (interprofessionele samenwerkingsverbanden) en zet hierbij zijn geavanceerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis en vaardigheden in om de projectdoelen te behalen. ●

Communicator

De communicatie van de fysiotherapeut richt zich zowel op de patiënt, zijn/haar naaste(n) en collega-fysiotherapeuten als op andere samenwerkingspartners, waar mogelijk en passend met technologische hulpmiddelen. Communicatie behelst het communiceren met alle zintuigen. Het omvat mondelinge en schriftelijke communicatie, lichaamstaal en -houding en tactiele communicatie (bijvoorbeeld via aanraking). Als communicator is de fysiotherapeut gericht op effectieve uitwisseling van informatie. De fysiotherapeut kan de informatiebehoefte van de zorgvrager en zijn/haar informele netwerk inschatten en houdt in de communicatie rekening met persoonlijke factoren, culturele achtergrond, taalbeheersing, begripsniveau en draagkracht van de zorgvrager en zijn naasten. In een interprofessionele informatie-uitwisseling is de fysiotherapeut in staat doelgericht, zorgvuldig en ondubbelzinnig verslag te doen en informatie in te winnen. Het is de verantwoordelijkheid van de fysiotherapeut om de zorgvrager en andere betrokken partijen tijdig en optimaal te voorzien van begrijpelijke informatie die past bij het zorg- of begeleidingsvraagstuk.

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

SPORT-
FYSIOTHERAPEUT

De communicatie van de sportfysiotherapeut kenmerkt zich door duidelijke, doelgerichte en ondubbelzinnige communicatie met gelijken, patiënten en hun naasten, andere zorgprofessionals en andere stakeholders. De sportfysiotherapeut zal daarvoor passende communicatietechnieken inzetten, ook wanneer er derden worden betrokken bij processen waarbij de sportfysiotherapeut betrokken is. Hierdoor wordt er een optimale relatie met de patiënt en het netwerk opgebouwd en worden de optimale omstandigheden gecreëerd om tot een gerichte interventie te komen. De sportfysiotherapeut is zich bewust van de vele invloeden die er op sporters bestaan, zeker in de hogere sportechelons, en communiceert daar gewetensvol over.

De sportfysiotherapeut communiceert op academisch niveau, in intra- en interprofessioneel en in nationaal of internationaal verband, met als doel bij te dragen aan de kennisontwikkeling en -circulatie in de sportfysiotherapie en het bijbehorende zorglandschap.

Competenties van de fysiotherapeut als communicator

- De fysiotherapeut verzamelt tijdens een anamnese, gebruikmakend van op maat gesneden gespreksstructurende en -regulerende technieken (o.a. actief luistergedrag, doorvragen en parafraseren), gegevens voor het verkrijgen van diagnostische informatie.
- De fysiotherapeut verzamelt en verstrekt tijdens behandelingen, gebruikmakend van op maat gesneden vraagstelling en voorlichting (gebaseerd op bestaande en uitlegbare didactische principes), gegevens teneinde doelmatige fysiotherapeutische zorg te verlenen.
- De fysiotherapeut informeert de zorgvrager en/of zijn/haar naaste(n) (o.a. mondeling, schriftelijk en gebruikmakend van de nieuwste informatie- en communicatietechnologieën), teneinde deze in staat te stellen om, op basis van gelijkwaardigheid, keuzes te maken voor mogelijkheden en consequenties in zorg en begeleiding.
- De fysiotherapeut verzorgt op geëigende wijze heldere en volledige (digitale) dossiervoering voor het borgen van de continuïteit van de behandeling en gegevensoverdracht naar de patiënt en andere zorgprofessionals.
- De fysiotherapeut communiceert mondeling (o.a. via motivational interviewing), schriftelijk, met lichaamstaal en -houding en/of op tactiele wijze met, en afgestemd op, de patiënt en/of zijn/haar naaste(n) voor begeleiding en coaching van de patiënt naar een duurzame leefstijlverbetering.
- De fysiotherapeut informeert (o.a. met presentatietechnieken) patiënten, samenwerkingspartners en andere (zorg)professionals over de mogelijkheden van het vakgebied fysiotherapie en de eigen expertise in zorgverlening en gezondheidsbevordering, met als doel het aangaan en verkrijgen van een duurzame samenwerking. >

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

- >
  - └ De fysiotherapeut beheerst verschillende gesprekstechnieken (o.a. voorlichtings-, slecht-nieuws- en ontslaggesprek) en regulerende vaardigheden (o.a. conflicthantering) om de fysiotherapeutische (on)mogelijkheden in een zorg- of begeleidingstraject aan de patiënt duidelijk te maken.

**SPORT-
FYSIOTHERAPEUT****Aanvullende competenties van de sportfysiotherapeut als communicator**

De sportfysiotherapeut communiceert op gelijkwaardig niveau met patiënten, hun leefomgeving, verwijzers en andere stakeholders en zet daarbij zijn bijzonder gespecialiseerde vakspecifieke en vakoverstijgende kennis en vaardigheden in om te komen tot een duurzame samenwerking.

De sportfysiotherapeut communiceert op academisch niveau in intra- en/of interdisciplinair verband, met als doel bij te dragen kennisontwikkeling en samenwerking binnen en buiten zijn vak. ●

MODULE 1

MODULE 2

MODULE 3

MODULE 4

Verklarende woordenlijst

Blessure-incidentie	Het aantal nieuwe blessures in een populatie over een bepaalde periode.
Cohorteffecten	De invloed die specifieke, tijdsgebonden maatschappelijke gebeurtenissen op een groep met hetzelfde geboortjaar kunnen hebben.
Inclusiviteit	Inclusie is de insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten.
Conservatieve behandelmethoden	Een behandelmethode waarbij de patiënt niet wordt geopereerd.
Traumata	Trauma's
Normatief professional	Normatief zijn voor een ander betekent dat je jouw zienswijze, mening of norm oplegt aan een ander als zijnde een geschreven of ongeschreven richtlijn of gedragsregel.
Contra-indicatie	Aandoeningen of kenmerken van patiënten waarbij bepaalde geneesmiddelen niet of slechts onder bepaalde voorwaarden toegepast mogen worden.
Pathomechanismen	Mechanismen die leiden tot dan wel het gevolg zijn van blessures en / of letsel en die geduid worden op meerdere (anatomisch, fysiologisch, neurologisch, gedragswetenschappelijk) niveau. Een (musculoskeetaal) pathomechanisme is een biologisch proces of mechanisme waardoor een aandoening zich ontwikkelt en voortschrijdt (acuut dan wel langzaam) in het lichaam. Het gaat om de complexe interacties tussen botten, spieren, pezen, ligamenten en andere weefsels en organen die bijdragen aan de ontwikkeling en progressie van de aandoening.
Recidive	Herhaling / terugkeer van de blessure.

Referenties

- Boiten, JC & Bunschoek, MS (2019). Diagnostiek in de fysiotherapie (8ste editie). Bohn Stafleu van Loghum.
- Engberts, DP (2017). Leerboek Gezondheidsrecht (4th 2017 ed.). Bohn Stafleu van Loghum.
- Greenhalgh T. Evidence based medicine: a movement in crisis? *Brit Med Journal*, 2014;348, g3725
- Have, HAMJ, ter Meulen, RHJ, de Vries, MC, & ter Meulen, BC (2020). Leerboek ethiek in de gezondheidszorg. Bohn Stafleu van Loghum.
- Haynes RB, Devereaux PJ, Guyatt GH. Clinical expertise in the era of evidence-based medicine and patient choice. *BMJ Evidence Based Medicine*. 2002;7:36-8.
- Idenburg & van Schaik, Diagnose 2025: over de toekomst van de Nederlandse gezondheidszorg, Rabobank Nederland, 2010
- Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Vertrouwen in beweging: een visie op fysiotherapie en het vak van fysiotherapeut, KNGF, Amersfoort, 2018
- Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF): Bunschoek M, van Esch-Smeenge J, Hoogeland E, Klomp F, KNGF Ethiekcommissie. KNGF Beroepscode voor de Fysiotherapeut 2020. Leidraad voor het professioneel fysiotherapeutisch handelen, KNGF, Amersfoort, 2019.
- Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Beroepsprofiel Fysiotherapeut 2014, KNGF, Amersfoort, 2014
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Kamerbrief Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid, Den Haag, april 2019
- Nationaal Preventie Akkoord, Nationaal Preventieakkoord: naar een gezonder Nederland, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Den Haag, 2018
- Nivel: Heijmans M, Zwikker H, van der Heide I, Rademakers J. Nivel kennisvraag 2016: Zorg op maat, Hoe kunnen we de zorg beter laten aansluiten bij mensen bij lage gezondheidsvaardigheden? Nivel, 2016, Utrecht
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), Zonder context geen bewijs: over de illusie van evidence-based practice in de zorg, Den Haag, 2017
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS), Blijk van vertrouwen: Anders verantwoord van goede zorg. Den Haag, 2019
- Richardson WC, Berwick DM, Bisgard CJ, Bristow LR, Buck CR, Cassel CK, Warden GL 2001 Crossing the Quality Chasm: a New Health System for the 21st Century. Washington D.C: Institute of Medicine
- Sackett DL, Rosenberg WM. On the need for evidence-based medicine. *J Public Health Med*. 1995;17(3):330-4.
- Sackett DL, Strauss SE, Richardson WS, Rosenberg W, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 2e druk. Edinburgh, Schotland: Churchill-Livingstone; 2000.
- Satterfield JM, Spring B, Brownson RC, Mullen EJ, Newhouse RP, Walker BB, et al. Toward a transdisciplinary model of evidence-based practice. *Milbank Q*, 2009 Jun;87(2):368-90.
- Taskforce De juiste zorg op de juiste plek, Rapport Taskforce De Juiste Zorg op de Juiste Plek, 2018
- Tronto, J (1993). *Moral Boundaries* (1ste editie). Taylor & Francis.
- Van Dartel, H & Molewijk, B (2013). In gesprek blijven over goede zorg (1ste editie). Amsterdam University Press.

Referenties

- Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2018, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), 2018, beschikbaar via: www.vtv2018.nl
- Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR), Weten is nog geen doen, Den Haag, 2017
- World Health Organization (WHO), 2007

Aanvullende referenties sportfysiotherapeut

- Bulley C, Donaghy M, Coppoolse R, et al. Executive Summary : Sports Physiotherapy Competencies and Standards. Sports Physiotherapy For All Project; 2005. Beschikbaar via: <https://ifspt.org/competencies/>
- Mulier Instituut, Een kwetsbare balans: coaches en CTO-actoren over pedagogische verantwoorde talentontwikkeling, Utrecht, 2014
- Stam C. Letsels, Kerncijfers 2014. VeiligheidNL, Amsterdam; 2016
- Voorrips L, van Hilten O, Berger-van Sijl M, et al. Gezondheid en zorg in cijfers 2013. Den Haag; 2010. doi:10.1007/s12508-010-0030-2

Bijlagen

1

Opleidingseisen voor toegang tot beroepsuitoefeningen van de fysiotherapeut

Beroepsuitoefening	 Fysiotherapeut	 Fysiotherapeut met aantekening	 Verbijzonderd fysiotherapeut
Minimale* diplomagraad toegang**	Bachelor*	Bachelor*	Master**
EQF-niveau van diplomagraad (minimaal)	6	6	7
Opleiding voor toegang tot register	Bachelor, conform eisen BIG	Erkende* post-HBO opleiding	Erkende* master opleiding
Wettelijk kader	Artikel 3 Wet BIG		

* De minimale diplomagraad voor toegang tot de betreffende beroepsuitoefening en/of het betreffende register is weergegeven. Een hogere diplomagraad is ook mogelijk bij de betreffende beroepsuitoefening, zoals bijvoorbeeld geldt voor master-opgeleide fysiotherapeuten of fysiotherapeuten met een PhD.

** Per 1 januari 2015 is een diploma van een masteropleiding nodig voor toegang tot deelregisters van verbijzonderd fysiotherapeut. Voor 1 januari 2015 was er geen masterdiploma nodig voor toegang. Een eventuele master-eis voor herregistratie in deelregisters, wordt bepaald door de betreffende beroepsinhoudelijke vereniging.

* Conform 'Lijst erkende opleidingen toegang tot register' (besluit bestuur KNGF op zwaarwegend advies betreffende beroepsinhoudelijke vereniging).

Proces van de herziening van het Beroepsprofiel Fysiotherapeut

Proces van herziening van de beroepsprofielen van de verbijzonderingen, aantekeningen en fysiotherapeuten in een specifieke setting.

In 2021 is het beroepsprofiel van De Fysiotherapeut goedgekeurd in de ALV van het KNGF. In navolging hierop zijn er gesprekken gevoerd tussen de beroepsinhoudelijke verenigingen (BI's) en het KNGF over de beroepsprofielen van de BI's. Er is besloten om de herziening van de beroepsprofielen van de BI's gezamenlijk vorm te gaan geven om meer eenheid in de beroepsgroep te creëren. Deze gesprekken hebben ertoe geleid dat er in september 2021 een projectplan is goedgekeurd door de besturen van de BI's en het KNGF.

Onder leiding van de projectleider is het project van start gegaan. Er is een stuurgroep geformeerd met een vertegenwoordiging van KNGF en de BI's.

Voor elk beroepsprofiel is er een schrijfgroep geformeerd. Het schrijven heeft plaatsgevonden aan de hand van een blauwdruk en is afgestemd op de structuur en inhoud van het beroepsprofiel van De Fysiotherapeut. Een onderwijskundige heeft geholpen met het inventariseren en schrijven van de aanvullende competenties in **MODULE 4**. Hierdoor is er een uniforme set competenties ontwikkeld, waar de schrijfgroepen de competenties uit konden kiezen die voor hen van toepassing zijn. Ook is er tijdens het proces nauw samengewerkt met de schrijfgroep van het beroepsprofiel van De Fysiotherapeut. Daarnaast heeft namens het KNGF de ethiekcommissie feedback gegeven op de inhoud met betrekking tot ethiek.

Het schrijven heeft plaatsgevonden in de periode van januari 2022 tot en met mei 2023.

Veranderingen ten opzichte van het Beroepsprofiel Sportfysiotherapeut (NVFS, 2018)

Voor het voorliggend Beroepsprofiel Sportfysiotherapeut geldt het volgende:

De NVFS had als een van de laatste beroepsinhoudelijke verenigingen haar Beroepsprofiel hernieuwd met een versie daterend van oktober 2018. In deze laatste aanpassing is vooral het spectrum gezondheid-sport-presteren in brede zin geïncorporeerd wat wordt gezien in relatie tot verschillende leeftijden (jong tot oud) van patiënten alsmede de stakeholders waarmee de sportfysiotherapeut expliciet te maken krijgt zoals de individuele sporter, het team en de (sport)organisatie.

De structuur en opbouw van het document is ook veranderd:

Het Beroepsprofiel bestaat uit vier generieke modules: 1) de context van de sportfysiotherapie, 2) het vakgebied fysiotherapie, 3) de rollen van de sportfysiotherapeut, en 4) de competenties van de sportfysiotherapeut. >

De eerste drie modules hebben betrekking op de sportfysiotherapie als geheel. De context beschrijft de aanvullingen voor de sportfysiotherapie op de ontwikkelingen in de maatschappij en de zorg en hun impact op de sportfysiotherapie. Het vakgebied beschrijft wat sportfysiotherapie is en waar het sportfysiotherapeutisch handelen uit bestaat. In navolging van het herziene CanMEDS-model uit 2015, worden de verschillende rollen van de sportfysiotherapeut beschreven

De vierde module beschrijft de competenties waar de sportfysiotherapeut na afstuderen aan voldoet en is aangevuld met een specifieke rolbeschrijving en uniforme competenties van de sportfysiotherapeut.

Het Beroepsprofiel sluit aan bij de Beroepskolom, en vice versa.

Overzicht van betrokkenen

Overzicht betrokkenen namens beroepsgroep en externe stakeholders:

Schrijfgroep

I.J.R. (Igor) Tak PhD	Sportfysiotherapeut Fysiotherapie Utrecht Oost en post-doc onderzoeker Amsterdam Collaboration on Health and Safety in Sports / IOC Research Center for Prevention of Injury and Protection of Athlete Health
P.J. (Peter) Glashouwer MSc	Fysiotherapeut en docent opleiding fysiotherapie van het Instituut voor Bewegingsstudies van de HU

Focusgroep

Een afvaardiging van eigen leden en opleidingen heeft feedback gegeven op en meegedacht over de inhoud van het beroepsprofiel.

Interne klankbordgroep

Er heeft een interne klankbordgroep gekeken naar de herkenbaarheid van de inhoud van de beroepsprofielen voor het werkveld en de overlap en verschillen tussen de vakgebieden. Deze groep heeft bestaan uit een afvaardiging namens:

- Dutch Educational Network Masters of Physiotherapy (DEMP)
- StudieRichtingOverleg Fysiotherapie (SROF)
- Initiatiefgroep FysiotherapieWetenschap (IFW)
- Wetenschappelijk College Fysiotherapie (WCF)
- Werkveld fysiotherapie

Externe klankbordgroep

De algemene externe klankbordgroep bestond uit een afvaardiging van stakeholders uit de wereld om de fysiotherapie heen. Zij hebben naar de aanvullende profielen van de 13 BI's gekeken, in relatie tot de herkenbaarheid voor de buitenwereld.

De externe klankbordgroep, specifiek voor de sportfysiotherapie, heeft gekeken naar de inhoud en herkenbaarheid binnen het specifieke vakgebied.

Projectgroep

— Lotte Kunst	Projectleider, niet praktiserend geriatriefysiotherapeut
— Stein van de Heuvel	Medior beleidsmedewerker, afdeling Kwaliteitsbeleid, KNGF
— Yvonne Kappe	Adviseur beroepsinhoudelijke verenigingen/medior beleidsmedewerker, afdeling Kwaliteitsbeleid, KNGF
— Maarten Schmitt	Lector Bewegen naar Gezondheid, Hogeschool Rotterdam
— Theo Ruitenbeek	Fysiotherapeut bij Fysiotherapie de Vijfhoek Deventer, docent en cursusleider NPi.
— Cindy Veenhof,	Hoogleraar Gezondheidswetenschappen, in het bijzonder fysiotherapiewetenschap, UMC Utrecht, Hogeschool Utrecht
— Bob Timmer	Onderwijskundig adviseur, Onderwijs Pro

Wettelijk kader van de fysiotherapeut

De titel 'fysiotherapeut' is een beschermde beroepstitel en valt onder de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG). De Wet BIG is een kwaliteitswet ter bescherming van patiënten en heeft een tweeledig doel: het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van de beroepsuitoefening en het beschermen van de patiënt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg. Daarmee heeft de fysiotherapeut een wettelijk beschermde beroepstitel, moet hij/zij zich registreren (en vijfjaarlijks herregistreren) in het BIG-register en valt hij/zij onder het wettelijk tuchtrecht. Om als fysiotherapeut toegelaten te worden tot het BIG-register, moet de fysiotherapeut beschikken over een diploma van een opleiding voor fysiotherapie die is opgenomen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs en die voldoet aan de in Algemene Maatregel van Bestuur geformuleerde eisen. Om in het BIG-register te mogen blijven, dient de fysiotherapeut zich elke vijf jaar te herregistreren. De belangrijkste eis daarvoor is een werkervaringseis.

Wet- en regelgeving

Onderstaande tabel geeft kort de meest relevante wetten en regelingen weer van de overheid en van de beroepsgroepen zelf, die van toepassing zijn op patiënten/cliënten en beroepsbeoefenaren, en die van belang zijn voor het werk in de dagelijkse praktijk.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	De AVG bevat regels voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt toezicht op naleving van deze wet.
Beroepscode voor de fysiotherapeut	De Beroepscode ziet toe op praktische waarden en normen van het beroep van fysiotherapeut. Leden van het KNGF en fysiotherapeuten die geregistreerd zijn in het Kwaliteitsregister Fysiotherapie Nederland (KRF NL) zijn gehouden te handelen overeenkomstig de Beroepscode. Het toezicht wordt uitgeoefend door de Commissie van Toezicht Fysiotherapie (CvT).
Besluit opleidingseisen en deskundigheidsgebied fysiotherapeut	Het Besluit bevat regels over de opleiding tot en de deskundigheid van de fysiotherapeut.
Mededingingswet (Mw)	De Mededingingswet stemt het nationale mededingingsrecht af op dat van de Europese Unie, onder meer door de invoering van een verbod op kartelvorming en het misbruiken van economische machtsposities. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) houdt toezicht op het naleven van de Mw.
Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg (Wabvpz)	De Wabvpz omvat waarborgen voor cliënten bij elektronische uitwisseling van medische gegevens en bepalingen rondom rechten van cliënten. De wet regelt daarnaast ook de rechten van cliënten bij elektronische gegevensuitwisseling.
Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb)	Het burgerservicenummer is een uniek persoonsgebonden nummer in Nederland. Iedereen die zich laat inschrijven in de Basisregistratie Personen krijgt zo'n nummer om het elektronisch verkeer tussen overheid en burger in goede banen te leiden. >

Bijlagen

Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)	De Wkkgz is gericht op het bevorderen van de kwaliteit van zorg, en omvat de verplichting tot het bieden van een klachtenregeling en de aansluiting bij een geschilleninstantie. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) is toezichthouder.
Wet langdurige zorg (Wlz)	De Wlz regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening.
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	De Wmo bevat regels voor de gemeentelijke ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang van de inwoners.
Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg)	De Wmg geldt voor zorgaanbieders en zorgverzekeraars, en bevat regels voor marktordening, doelmatigheid en beheerste kostenontwikkeling op het gebied van de gezondheidszorg. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) is toezichthouder.
Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz)	De Wmcz regelt de medezeggenschap van cliënten in zorginstellingen en is ook van toepassing op fysiotherapiepraktijken met meer dan 25 zorgverleners. De ACM houdt toezicht op de mededinging.
Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen (WMO)	De WMO heeft betrekking op wetenschappelijk onderzoek waarbij personen aan handelingen worden onderworpen of waarbij personen gedragsregels worden opgelegd. De wet is tot stand gebracht om proefpersonen extra (rechts)bescherming te bieden.
Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG)	De Wet BIG is een kaderwet. Deze regelt het handelen van beroepsbeoefenaren/fysiotherapeuten op het gebied van de individuele gezondheidszorg en de titelbescherming van bepaalde beroepsbeoefenaren, zoals de fysiotherapeut. Ook regelt deze wet het tuchtrecht voor artikel 3 - beroepen. De tuchtrechtspraak wordt uitgeoefend door de regionale en centrale tuchtcolleges.
Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)	De WGBO regelt de rechten en plichten tussen de hulpverlener en de cliënt dan wel zijn/haar juridische vertegenwoordiger.
Wet toelating zorginstellingen	De wet regelt de toelating van zorginstellingen die zorg willen leveren met vergoedingen via de Zorgverzekeringswet of Wet langdurige zorg. Ook bevat de wet regels voor een goed bestuur en wanneer er winst uitgekeerd mag worden. Deze wet wordt vervangen door het voorliggende wetsvoorstel (Aanpassingswet) Wet toetreding zorgaanbieders en de daar bijbehorende (lagere) regelgeving.
Wet zorg en dwang (Wzd)	De Wzd regelt gedwongen opnames in zorginstellingen en gedwongen zorg voor mensen met dementie en/of een verstandelijke beperking.
Zorgverzekeringswet (Zvw)	De Zvw regelt een sociale verzekering voor geneeskundige zorg ten behoeve van de gehele bevolking in Nederland.

Noot: Relevante aanhangige wetsvoorstellen:

Wetsvoorstel (Aanpassingswet) Wet toetreding zorgaanbieders en de daar bijbehorende (lagere) regelgeving.

Wetsvoorstel integere bedrijfsvoering zorgaanbieders (Wibz)

Wetsvoorstel bevordering samenwerking en rechtmatige zorg

Zorgverzekeringswet

Fysiotherapie is een vorm van paramedische zorg die in de eerste lijn een complex systeem van vergoeding kent. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor deze regeling via het ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De inhoud is vastgelegd in de Zorgverzekeringswet (Zvw).¹⁸ De huidige Zorgverzekeringswet stamt uit 2006. Met de introductie van de wet heeft toenmalig minister Hoogervorst het verschil tussen ziekenfondsen en particuliere zorgverzekeringen opgeheven. Het Zorginstituut Nederland legt uit welke zorg binnen de Zvw verzekerd is en onder welke voorwaarden.¹⁹ Ook de Wet Marktordening Gezondheidszorg (WMG) is in dit verband van belang. Tweede- en derdelijns fysiotherapie (zorg in instellingen, zoals ziekenhuizen, verpleeghuizen en revalidatiecentra) wordt via de vergoedingsregelingen voor die instellingen bekostigd. De basis daarvan ligt ook in de Zorgverzekeringswet en de WMG. Ook is er bekostiging mogelijk vanuit Diagnose Behandel Codes (DBC's) zoals in ziekenhuiszorg gebruikelijk is.

Basisverzekering

Wie in Nederland woont of werkt, moet een polis voor een basisverzekering afsluiten. Men verzekert zich daarmee voor zorg uit het basispakket. Denk aan zorg van de huisarts, het ziekenhuis, de psychiater en de apotheek. De overheid stelt vast wat er in de basisverzekering opgenomen wordt. De basisdekking vergoedt veruit de belangrijkste zorgkosten. Naar schatting is 94% van de zorgkosten wordt gedekt door de basisdekking. Er bestaat een mogelijkheid om aanvullende zorg te verzekeren. De verzekeraars bieden hiervoor een of meer aanvullende verzekeringen. De inhoud van deze aanvullende verzekeringen is niet wettelijk vastgesteld en het varieert welke kosten gedekt zijn.

Niet alle fysiotherapeutische zorg komt voor vergoeding vanuit de basisverzekering in aanmerking. Welke klachten of aandoeningen (indicaties) onder de basisdekking vallen, staat vermeld in het besluit Zorgverzekeringswet (art.2, lid 6) en op de zogenaamde (gelimiteerde) chronische lijst²⁰. Deze indicaties worden aan personen tot 18 jaar vanaf de eerste behandeling vergoed, onder de voorwaarden voor duur en tijd voor zover binnen de regeling als bedoeld in bijlage 1. Personen vanaf 18 jaar hebben dezelfde vergoedingsrechten maar de vergoeding uit de Zorgverzekeringswet geldt pas vanaf de 21e behandeling. De uitzonderingen op deze 'drempel' van twintig behandelingen zijn de specifieke regelingen ten aanzien van de pakketadviezen als hierboven genoemd, die vanaf de eerste behandeling voor vergoeding in aanmerking komen. Hierbij kan in het algemeen worden aangetekend dat 'altijd recht op fysiotherapie' niet mag worden verward met 'recht op altijd fysiotherapie'. Als centraal aangrijpingspunt voor fysiotherapeutische indicatiestelling en fysiotherapeutische interventie moet er immers sprake zijn van bewegend (dis) functioneren of het risico op bewegend disfunctioneren volgens dit Beroepsprofiel.

Fysiotherapie wordt momenteel voor ongeveer een derde deel uit de basisverzekering vergoed. Voor de overige fysiotherapie moet men zich aanvullend verzekeren of die kosten uit eigen middelen betalen.

¹⁸ www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorgverzekering/vraag-en-antwoord/is-fysiotherapie-opgenomen-in-het-basispakke

¹⁹ www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/f/fysiotherapie-en-oefentherapie-zvw

²⁰ Zie wetten.overheid.nl/BWBR0018492/2021-01-01/#Bijlage1

Aanvullende verzekering

Alle fysiotherapeutische behandelingen die niet door de wettelijk verplichte basisverzekering worden vergoed, komen ten laste van de gebruiker zelf. Men kan zich hiervoor extra verzekeren met een vrijwillige aanvullende zorgverzekering. De basisverzekering en eventuele aanvullende verzekering hoeven niet bij dezelfde verzekeraar te worden afgesloten, hoewel dit in de praktijk doorgaans wel gebeurt. De verzekeringstermijnen zijn meestal gelijk aan het kalenderjaar.

De vergoedingsmogelijkheden vanuit de aanvullende verzekeringen zijn legio. De regelingen zijn meestal in omvang, aantal of totale kosten per jaar beperkt tot een maximum.

Het recht op vergoeding voor behandeling is dus enerzijds bepaald door de wettelijke voorwaarden voor aanspraak op de basisverzekering, en anderzijds door de naar eigen keuze afgesloten aanvullende zorgverzekering.

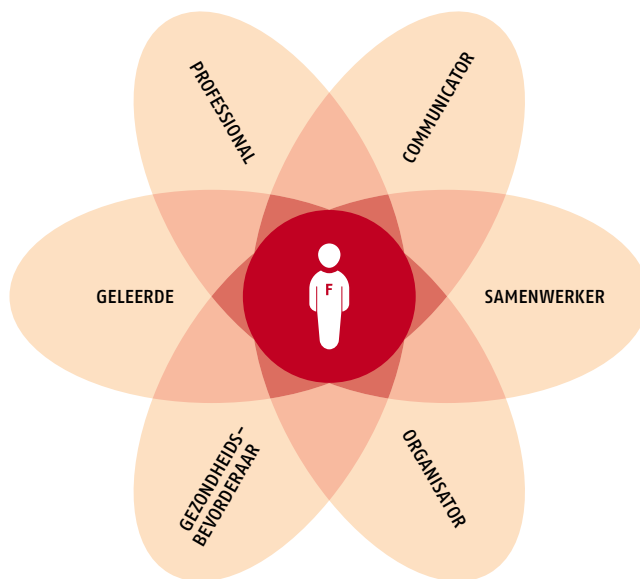
In beginsel heeft iedereen toegang tot de fysiotherapeut, hetzij via een verwijzing van een arts hetzij door zich bij een probleem met bewegend functioneren rechtstreeks tot de fysiotherapeut te wenden via Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie (DTF).

Algemene informatie over CanMEDS

CanMEDS, oftewel het Canadian Medical Education Directives for Specialists, is een framework dat zowel in Nederland als internationaal veelvuldig wordt gebruikt om de bekwaamheden van zorgprofessionals te beschrijven. Het overkoepelende doel van CanMEDS is verbetering van de patiëntenzorg.

De competenties waarover zorgprofessionals moeten beschikken, zijn thematisch gegroepeerd naar zeven rollen. Het idee is dat een zorgprofessional naadloos de competenties die vallen onder deze zeven rollen in zijn/haar werk kan integreren. Onderstaand een afbeelding (model van 2015) van de door CanMEDS onderscheiden zeven rollen.

CanMEDS model

Zie voor meer informatie over CanMEDS 2015 het CanMEDS 2015 Physician Competency Framework²¹. Daarin staan zowel het framework als de rollen uitgebreid beschreven en verder uitgewerkt met 'key competencies' en 'enabling competencies'.

²¹ Frank JR, Snell L, Sherbino J, editors. CanMEDS 2015 Physician Competency Framework. Ottawa: Royal College of Physicians and Surgeons of Canada; 2015.

Raamwerk voor beschrijving van competenties op EQF-6 niveau

	Wel	Niet*
Kennis	Diepgaand en breed binnen fysiotherapeutisch vakgebied	Gespecialiseerd en buiten het fysiotherapeutisch vakgebied tredend, ziet lacunes en verbindt expertisegebieden
Vaardigheden	Uitgebreide set aan intellectuele en praktische vaardigheden voor creatieve oplossingen voor abstracte problemen	Gespecialiseerd probleemoplossend vermogen, benodigd voor onderzoek en innovatie en om kennis uit andere velden te integreren
Verantwoordelijkheid en autonomie	Praktijksituaties managen. Verantwoordelijkheid nemen voor besluitvorming in onvoorspelbare situaties en voor de professionele ontwikkeling van het individu en groepen	Praktijksituaties transformeren (nieuwe benaderingen ontwikkelen). Verantwoordelijkheid nemen voor het ontwikkelen van de kennis- en kundebasis van het vakgebied
Context	Werkt samen in een onbekende, wisselende leef- en/of werkomgeving. Ook internationaal met gelijken, collega's, specialisten, niet-specialisten, leidinggevend en relevante derden.	Werkt samen in een onbekende, wisselende leef- en/of werkomgeving die zich kenmerkt door situaties met een hoge mate van onzekerheid. Ook internationaal met gelijken, collega's, specialisten, niet-specialisten, leidinggevend en relevante derden.

* Het hier beschreven niveau past bij EQF7.

Body of knowledge and skills

De 'body of knowledge' (BOK) en 'body of skills' (BOS) van de sportfysiotherapeut (EKK 7) overstijgen die van de algemeen fysiotherapeut (EKK 6) 5. De BOK (kennis) en BOS (vaardigheden) zijn aanvullend op de BOK en BOS zoals deze voor de algemeen fysiotherapeut zijn beschreven 1.

Body of knowledge

Kennisdomein	Verdiepende kennis
Anatomie	Arthrogene, tendomyogene, neurogene-, ligamentaire- en capsulaire structuren*
Kinesiologie	Arthrokinematica*
	Osteokinematica*
	Biomechanica*
	Mobiliteit*
	Spierkracht*
	Bewegingsanalyse*
	Bewegingsketens*
Fysiologie	Systeemdynamica*
Neurofysiologie	Motorische controle*
	Motorisch (her)leren*
	(Neuro)plasticiteit*
	Nociceptie en pijnmechanismen*
Inspanningsfysiologie	Trainingsleer en periodisering*
	Neuromusculaire systeem*
	Cardiorespiratoire systeem*
	Spiervezeltypering en neurale besturing*
	Energiesystemen en energieverbruik*
Weefselfysiologie	Bindweefseltypologie*
	Bindweefselherstel*

Bijlage sportfysiotherapeut

Kennisdomein	Verdiepende kennis
Pathologie	Musculoskeletale pathologie* ¹
	Neuromusculaire pathologie* ¹
	Cardiorespiratoire pathologie*
	Gedragspathologie*
	Psychiatrische pathologie*
Bewegingswetenschappen	Adaptatie van bewegen*
	Compensatie van bewegen*
Epidemiologie ²	(Her)blessurematen*
	Herstelmaten*
	Associatiematen*
Methodologie en wetenschappelijke oriëntatie	Statistiek
	Ethiek en regelgeving
	Evidence Based Medicine en Practice
	Modellen en theorieën m.b.t. o.a. sportrevalidatie en return to play
	Studie designs
	Test- en meetinstrumenten*
	Psychometrische eigenschappen*
	Toepasbaarheid van data in de sportfysiotherapeutische context*
	Effecten van interventies*
	Clinical prediction rules*
	Prognostiek*
	Risicofactoren*
Ethiek ²	Ten aanzien van beslissingen bij dilemma's over diagnostiek, behandeling, sport- en trainingsbelasting*
Filosofie	Betreffende sportfysiotherapie in brede zin
Organisatie- en bedrijfskunde ³	Managementprincipes ³
	Implementatieleer ³
	Projectfasen ³
	Risico-inventarisatie ³
	Kwaliteitsmanagement ³

Bijlage sportfysiotherapeut

Kennisdomein	Verdiepende kennis
Innoveren ^{2,3}	Productvernieuwing ³
	Innovatieplan ³
	Analysemodellen ³
	Marktanalyse ³
	Veranderstrategieën ³
Communicatie ^{2,3}	Gesprekstechnieken ^{2,3}
	Schrijftechnieken ^{2,3}
	Presentatietechnieken ^{2,3}
	(Alles t.b.v. informeren van de betreffende sporter en andere stakeholders zoals ouders/verzorgers, trainers, coaches, zaakwaarnemers)
(Sport)Psychologie en sociologie	Gedragsleer*
	Coaching leer*
	Invloed van contextuele factoren op revalidatie en sportprestatie*
	Kennis van illness beliefs en ziektepercepties bij cliënten met een sportspecifieke zorgvraag*
Wet en regelgeving	Wetten en regels betreffende de sporter en andere stakeholder zoals ouders/verzorgers, trainers, coaches, zaakwaarnemers en andere zorgprofessionals

* Bij sporters zoals beschreven middels de definitie van de IFST. Zie De kern van sportfysiotherapie in Module 2. (Bulley et al, 2005)

¹ Het betreft hier voornamelijk (niet limitatief) kennis uit de domeinen van de chirurgie, orthopedie, radiologie, traumatologie, neurologie en reumatologie*

² Betreffende cliënt en zijn blessure en andere stakeholders zoals ouders/verzorgers, trainers, coaches, zaakwaarnemers en andere zorgprofessionals

³ Binnen de sportzorg setting waarin de sportfysiotherapeut werkzaam is

Body of Skills

Competentiegebied (CanMEDS)	Vaardigheden
1. Sportfysiotherapeutisch handelen	Voert DTF en screening uit*
	Herkent pathomechanismen*
	Voert klinische diagnostische tests uit*
	Voert klinimetrie uit*
	Voert een sportanalyse uit*
	Beheerst het klinisch redeneren* ²
	Behandelt sporters fysiotherapeutisch* ³
	Richt sportrevalidatieprogramma's in en beidt deze aan* ²
	Beoordeelt de mogelijkheid tot Return-to-play* ²
	Ontwikkelt en voert sportblessurepreventie uit* ²
2. Communiceren	<p>Communiqueert op niveau (dus in voor hen begrijpelijke taal) met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De patiënt • En eventueel andere stakeholders zoals ouders/verzorgers, trainers, coaches of zaakwaarnemers • Mede-professionals volgens gebruikelijke begrippenkaders
	<p>En herkent daarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effecten van eigen communicatieve uitingen • Interactie tussen patiënt en eventuele stakeholders
3. Samenwerken	Werkt samen met andere betrokkenen rondom de patiënt zoals (para)medici, trainers/coaches en andere personen van sportverenigingen, zaakwaarnemers, maar ook zorgverzekeraars, overheidsinstanties en personen uit het onderwijs.
4. Kennisdelen en wetenschap beoefenen	Draagt bij aan kennisontwikkeling van patiënt, sporters en andere stakeholders evenals (in)directe collegae
	Vertaalt klinische vragen uit de sportpraktijk naar wetenschappelijke vragen
	Werkt (mee) aan dataverzameling*
	Werkt (mee) aan data-analyse*
	Werkt (mee) aan data-interpretatie*
	Werkt (mee) aan implementatie en innovatie
	Werkt (mee) aan professionele ontwikkelingen binnen het vakgebied
	Verwerkt kritisch wetenschappelijke informatie in het sportfysiotherapeutisch handelen

Bijlage sportfysiotherapeut

Competentiegebied (CanMEDS)	Vaardigheden
5. Maatschappelijk handelen	Weegt de belangen van sporter 2 en maatschappij af tijdens besluitvorming
	Bevordert de gezondheid van sporters*
	Handelt volgens de beroeps ethiek, het juridisch en wettelijk kader en de sociaal culturele context ^{1,2}
6. Organiseren	Draagt bij aan de goede organisatie van sportzorg
	Plant eigen werkzaamheden ^{2,3}
	Werkt effectief en doelmatig ²
	Stuurt aan en geeft leiding ²
7. Professioneel handelen	De sportfysiotherapeut
	Leverd hoogstaande zorg
	Toont professioneel gedrag
	Toont compassie en is respectvol
	Neemt de (ethische) normen van de sport(zorg) in acht

* Bij sporters zoals beschreven middels de definitie van de IFSPT. Zie De kern van sportfysiotherapie in Module 2. (Bulley et al, 2005)

¹ Het betreft hier voornamelijk (niet limitatief) kennis uit de domeinen van de chirurgie, orthopedie, radiologie, traumatologie, neurologie en reumatologie*

² Betreffende cliënt en zijn blessure en andere stakeholders zoals ouders/verzorgers, trainers, coaches, zaakwaarnemers en andere zorgprofessionals

³ Binnen de sportzorg setting waarin de sportfysiotherapeut werkzaam is

Colofon

© 2023 Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF)

Dit is een publicatie van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF) en de Nederlandse Vereniging voor Sportfysiotherapie (NVFS) en is digitaal toegankelijk via www.kngf.nl

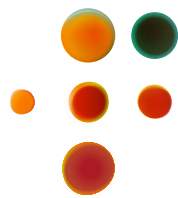
Redactie en eindredactie: afdeling Kwaliteitsbeleid, Marketing en Communicatie, KNGF

Creatief concept en vormgeving: C10 Ontwerp, Den Haag

Fotografie: Wiep van Apeldoorn

Deze publicatie dient als volgt geciteerd te worden: NVFS Beroepsprofiel Sportfysiotherapeut, I.J.R. Tak, P.J. Glashouwer, Nederlandse Vereniging voor Sportfysiotherapie (NVFS), Amersfoort, 2023.

Alle copyrightrechten voorbehouden. Uit deze publicatie kan vrijelijk worden geciteerd, mits met duidelijke en correcte bronvermelding.

KNGF, de fysiotherapeuten van Nederland